

DAUG DUOMENŲ, KAD VALSTYBĖ PAVOJUJE

Antanas Butkus, Vilnius

Premjero G. Vagnoriaus spaudos konferencijoje dalyvavo labai daug žurnalistų. Jie net salėje nesutilpo. Konferencija sušaukta ne kelionės išpūdziais pasidailinti, bet prireikus ką rimta pasakyti. Ir tikrai – išgirdome, kad dėl kreditinių išteklių stokos 95% Lietuvos įmonių yra viena kitai išiskolinusios, kad vykdydama ekonominę reformą vyriausybė "atsimušė į politinę sieną", kad ekonomika paralyžuota, kad įstatymai šandien pažeidinėjami kaip niekada lig šiol, kad padėtis jau tokia rimta, jog kyla grėsmė pačiai valstybei...

Tiesa sakant, tai nebuvo staigmena – patys žmonės girdi, kokia nepermušama siena virtęs Parlamentas, kokie ekonominiai traukuliai.

Ir vis dėlto, kai pavojų Valstybei paskelbia premjeras, neįjaukus širpelių paširdžių paliečia. Nors šias eilutes rašantis apie padėtį dar Clevelande būdamas girdėjo, bet kai pats pamatė ir išgirdo premjero kalbą – širpas visu kūnu kelis kartus perbėgo. Ramino tik tai, kad Vyriausybės galva bevil tiškai susiskeričiojo rankom – jis žino, kas kaltas ir ką daryti. Pavyzdžiui, premjero netenkinama Energetikos ministerijos darbas – ten trūksta teisininkų, finansininkų, ekonomistų. Be to, ten užsispyrusi vadovybė. Todėl, siekiant sustiprinti Energetikos ministeriją, ji bus... likviduota, dalį funkcijų perduodant Ekonomikos, dalį – Prekybos ir Materialinių išteklių ministerijoms. Sveikatos apsaugos ministerija bus sujungta su Socialinės apsaugos ministerija.

Iš privačių šaltinių sužinojau, kad Sveikatos ministerijos aukštas valdininkas pardavė dantims skirtą aukšą už valdišką kainą ir, žino ma, už tai gavo dovanų...

Dėl ekonomikos paralyžiaus kaltas Bankas, jo vadovų (kaip ir energetikų) užsispyrimas ir... Deja, politiniai kėsiai – sąmoningai siekiama sužlugdyti ūkį, sukelti žmonių nepasitenkinimą vykdoma reforma. Na, o dėl Aukščiausiosios Tary-

bos užsispyrimo, tai ji palaužti tegalima sušaukus rinkimus į seimą. Ir delsti negalima, sakė premjeras – jie turėtų įvykti rugsėjo pradžioje. Taip siūlė Vyriausybė. Beje, į klausimą, ar iškilus

Parlamento ir Vyriausybės konfliktui, neturėtų atsistatydinti pastaroji. Premjeras atsakė nė akimirksnio nedvejodamas:

– Kartais atsitinka, kad (Nukelta į 8 psl.)

Amerikos Lietuvių Tautinės Sąjungos dvidešimt antrojo seimo rengimo komitetas.

Iš kairės: Aldona Česnaitė, pirm. Juozas Šulaitis ir Bronė Miklienė. Antroje eilėje: Sofija Vaškienė, Onutė Šiaudikienė ir Leokadija Žvynienė.

Amerikos Lietuvių Tautinės Sąjungos XXII-sis Seimas įvyksta š.m. gegužės mėn. 16 ir 17 dienomis, DOLPHIN BEACH RESORT viešbutyje, St. Petersburg Beach FL.

Seimo išvakarėse, gegužės mėn. 15 d. 6:30 val. vakaro Lietuvių Klubo patalpose, ruošiamas susipažinimo vakaras (Cocktail party). Pobuvyje dalyvauja seimo atstovai, kviešti St. Peterburgo organizacijų vadovai bei Tautinės Sąjungos skyriaus nariai.

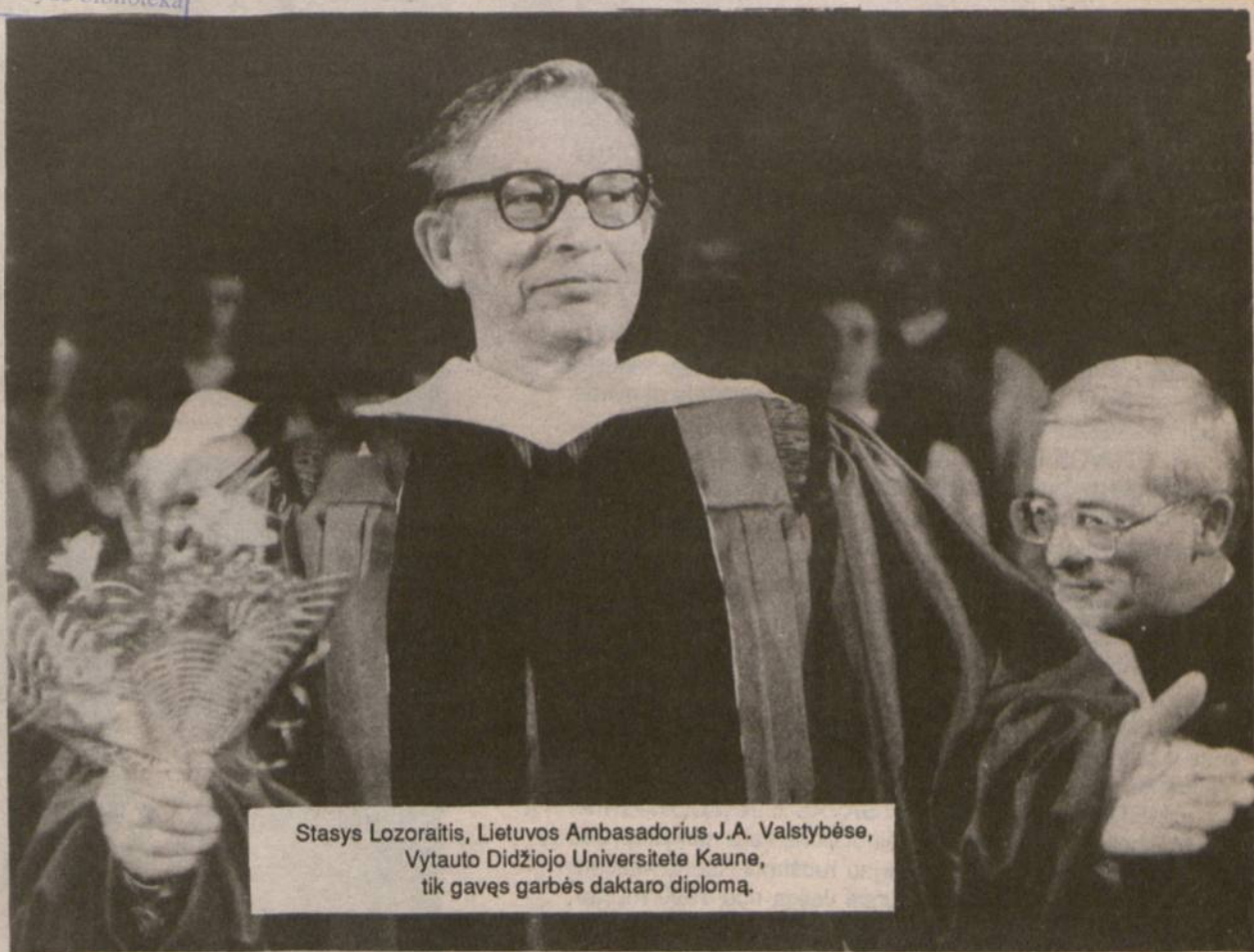
Gegužės mėn. 16 d. Šeštadienį 10 val. ryto Seimo iškilmingas atidarymas, Simpoziumas: Lietuvos ir išeivijos lietuvių santykiai ir kita. 7:00 val. vakaro Seimo banketas.

Gegužės mėn. 17 d. Sekmadienį 8:00 val. ryto Vilties Draugijos suvažiavimas. 1:00 val. po pietų, Švento Vardo bažnyčioje, atnašaujamos Šventos mišios už mirusius bei žuvusius Sąjungos narius.

3:00 val po pietų tęsiasi seimo posėdžiai.

Smulkia seimo programą bus galima įsigyti seimo atidarymo metu.

Seimo Rengimo Komitetas

Stasys Lozoraitis, Lietuvos Ambasadorius J.A. Valstybėje, Vytauto Didžiojo Universitete Kaune, tik gavęs garbės daktaro diplomą.

Į JAV ATVYKO RIMANTAS SMETONA

Į Tautinės Sąjungos seimą, vykstantį gegužės 16-17 d. St. Petersburg, Fla. jau pradeda rinktis lauktieji svečiai. Pirmas iš jų atvyko Rimantas Smetona, Lietuvos Tautininkų Sąjungos pirmininkas.

Jis dar prieš seimą Floridoje aplankys kelis Tautinės Sąjungos skyrius. Apie jo lankymąsi Bostone, mūsų bendradarbi Liuda Žiaugrienė taip rašo:

Gegužės 3 d. 1 val. p.p. Lietuvių Piliečių klubo salėje įvyko susitikimas su Lietuvos Tautinės Sąjungos pirmininku Rimantu Smetona. Susitikimą pravedė Bostono TS skyriaus pirm. Juozas Rentelis. atvykęs iš Los Angeles JAV TS pirm.

Dr. Povilas Švarcas pristatė susirinkusiai auditorijai garbingą svečią.

Išvykęs iš Lietuvos tik prieš porą dienų, LTS pirm. R. Smetona plačiai papasakojo apie politinę padėtį Lietuvoje, paryškindamas kai kuriuos vėliausius įvykius, vykdomas privatizacijos reformas.

Bostono tautininkai džiugiai sutiko žinią apie TS sustiprėjusį vaidmenį Lietuvos politiniame lauke per palyginus trumpą laikotarpį. Kalbėtojas išdėstė TS veiklos aspektus, esamus uždavinius bei siekius, išsamiai atsakė į didelį skaičių klausimų.

LTS pirm R. Smetona padėkojo Bostono TS skyriui už svarią materialinę paramą. Pašnekesiai ir asmeninės pažintys vyko prie kavutės. Svečių priėmimu savo namuose rūpinosi inž. B. Veitas.

Iš Bostono Rimantas Smetona nuvyko į Los Angeles susitikti su Tautinės Sąjungos valdyba, nariais, su Lietuvos konsulu Čekanausku.

Iš Los Angeles vyks į Chicago, o iš Chicago į Clevelandą ir JAV Tautinės Sąjungos seimą St. Petersburg.

Gegužės 18 d. per New Yorką, kur susitiks su ten gyvenančiais tautininkais, grįž į Lietuvą.

Girdėta iš Vilniaus

Balys Gaidžiūnas

• **TIK DABAR PAAIŠKĖJO**, kad Rusijos atstovas Igoris Šičianinas buvusioje Europos Saugumo ir Bendradarbiavimo Konferencijoje, vykusioje Helsinkyje, labai puolė Baltijos valstybes, kad jos pažeidžia Visuotinę Žmogaus Teisių deklaraciją. Jose priimami tokie įstatymai, kurie visaip tramdo tuose kraštuose gyvenančius kitataučius. Ir juos užstoja kol kas tik viena Rusija.

• **GRUPĖ KOMPETINGŲ LIETUVOS ŽEMĖS ŪKIO AKADEMIJOS SPECIALISTŲ**, kaip rašo "Lietuvos Aidas", apskaičiavo, kad mūsų ūkininkams reikės 350-380 tūkstančių Lietuvos sąlygomis tinkamų traktorių. Jiems pirkti užsienyje lėšų nėra, todėl reikia sukurti bendrą fabriką su užsienio firmomis. Ir sukurti jau dabar, nes ir taip vėluojama.

• **LIETUVOS MOKSLŲ AKADEMIJOS PREZIDENTU** išrinktas Vilniaus Universiteto prorektorius, chemijos mokslų daktaras Benediktas Juodka, o viceprezidentu akademikas Eduardas Vilkas.

• **LIETUVOS ŪKININKŲ ATSTOVAI**: Ūkininkų Sąjungos pirmininkas J. Čiulevičius, pavaduotojas V. Gudynas, Širvintų, Molėtų ir Anykščių skyriaus pirmininkai, taip pat Žemės ūkio ministerijos atstovas A. Mikėlionis tarėsi su min. pirm. G. Vagnorium, kad ūkininkams būtų teikiami palengvinimai aprūpinant būtinomis priemonėmis ir reikalingomis paskolomis. G. Vagnorius kaip tuoj patenkino, o kai ką pažadėjo.

• **PRANEŠAMA, KAD ŠI MĖNESI** Vaticano specialioji delegacija lankysis Izraelyje. Greičiausia, kad tai bus informacinis vizitas ir kai kurių, katalikams jautrių reikalų pajudindimas ir palengvinimas lankant šventąsias vietas. Kaip žinia, Vatikanas ir Izraelis diplomatinį ryšį neturi.

• **LIETUVOJE STEIGIANT SAVAS GINKLUOTAS PAJĖGAS** būtina sukurti ir šiuolaikinę karo mokyklą. Jos kol kas dar nėra, bet karininkai jau ruošiami Kaune veikiančiuose karininkų kursuose. Kursai veikia nuo 1990 m. lapkričio mėnesio. Kursams vadovauja pulk. Bronius Vizbaras.

Šiais metais jau bus išleista ketvirta karininkų laida. Kiek iš viso per tuos kursus karininkų išleista – neskelbiama.

• **IŠ RUSIJOS UŽSIENIO REIKALŲ MINISTERIJOS ATĖJO ŽINIA**, kad netrukus susitiks deryboms Rusijos ir Lietuvos delegacijos derėtis visais abi valstybes liečiančiais reikalais.

Mes jau įpratę girdėti tokiuos raminančius žodžius kaip netrukus ir "visais reikalais". Tik "netrukus" išsitiesia mėnesiai, o "visais reikalais" – kiek iš Lietuvos norima išspausti naujų prievolių.

• **RADVILIŠKYJE BUVO SUSIRINKĘ LIETUVOS PARTIZANAI IR JŲ RYŠININKAI** – taip pranešė "Tiesos" laikraštis. Čia įvyko antrasis, atkuriamasis Lietuvos laisvės kovotojų suvažiavimas. Pirmasis toks suvažiavimas įvyko 1949 m. vasario 2 d. taip pat netoli Radviliškio. Gaila, kad pranešime nieko neužsimenama, ką suvažiavusieji yra nutarę.

• **JAU ANKSČIAU BUVO UŽSIMINTA, KAD TARPTAUTINĖJE RINKOJE** plačiau ir plačiau pradėtu domėtis Lietuvos linų pluoštu ir lininiais gaminiais. Štai vėl žinutė, kad Hamburgo tekstilės firma sudarė sutartį su Plungės "Linų Audiniai". Plungiečiai pasios 300 tūkstančių rankšluosčių, o vokiečiai už tai sumokės 120 tūkstančių markių.

• **VYT. LANDSBERGIS, AUKSČIAUSIOS TARYBOS PIRMININKAS** į savo kabinetą buvo sukvietęs parlamento frakcijų vadovus pasitarti, ką reikėtų siūlyti į ministerio pirminko postą, jei Gediminas Vagnorius atsistatydintų ar prieš jį savotišką atsistatydinimo streiką vedą dešimt vyriausybės vadovujančių asmenų.

Tame pasitarime buvo kalbama apie du asmenis, bet Vilniaus radijas nė vieno neišvardino.

• **NUO GEGUŽĖS MĖNESIO 4 D. VILNIAUS** radijas pradėjo žinias į Šiaurės Ameriką siųsti naujomis bangomis. Tik per kelias dienas jau žinių girdimumas tris vakarus buvo labai blogas, o du vakarus labai geras. Tas blogųjų vakarų žinių siuntimas, greičiausia buvo stoties kaltė neįjungiant reikalingo pajėgumo elektros srovę.

O bendrai reikia pasakyti, kad visos žinios iš Lietuvo, čia neminint jokie žinių perdavimo centro, labai blogai tvarkomos. Žinios vėluoja, svarbios žinios nepakartojamos, žiniose liečiantieji vardai iškraipomi ir svarbiausia, nėra centralizuotos perdavimo sistemos.

• **IEŠKANT PRIEŽASČIŲ, KODĖL TARP LIETUVOS VYRIAUSYBĖS IR PARLAMENTO** tiek daug savotiško ir dramatinio "politinių marškinų plovimo riksmo", pasigirdo rimtai įspėjančių balsų, kad tas gerai suorganizuotas darbas einas iš vieno rankų.

• **LIETUVOS PARLAMENTAS, STASIUI LOZORAIČIUI ATSIŠAKIUS IS VATICANO ATSOVAVIMO PAREIGŲ**, į jo vietą nauju ambasadorium paskirtas Kazys Lozoraitis.

• **VILNIAUS MIESTO VADOVYBĖS** darbus, atsiradus labai daug skundų, kad darbai uždelsiami, kad nepaprastai didelis protekcionizmas, kad tik išrinktieji iš Vilniaus miesto pelnosi, pradėjo tikrinti parlamentinę komisiją. Pirmieji tikrinimo pranešimai Vilniaus miesto vadovybei nepalankūs.

Viršutinėje nuotraukoje Dr. Petras Kisielius, IX-sios Išeivijos lietuvių taut. šokių šventės organizacinio komiteto pirmininkas, diskutuoja problemas to komiteto posėdyje Chicagoje su adv. Regina Narušiene. Šalia jų – komiteto sekretorė – Jūratė Budrienė.

Apatinėje: Bronius Juodelis, Antanas Juodvalkis ir Angelė Karnienė IX-sios Išeivijos lietuvių taut. šokių šventės organizacinio komiteto posėdyje balandžio 22 d. Chicagoje. Šventė įvyksta liepos 5 d. Chicagoje. Ed. Šulaičio nuotr.

LIETUVIŲ MOTINŲ TRADICINIS PAGERBIMAS

Toks pagerbimas Bostone įvyko pirmąjį gegužės sekmadienį po pamaldų Šv. Petro bažnyčios salėje. Lietuvės motinas pasveikino Bostono Moterų federacijos pirm. E. Vasiliūnienė, suteikdama žodį Suffolk Universiteto prof. Dr. E. Bubniui. Kalbėtojas papasakojo apie motinos, močiutės vaidmenį jo paties gyvenime, ypatingą reikšmę skirdamas motinos meilei auginant vaikus, perduodant meilę Tėvynei ir jos kultūrai, kalbai.

Komp. J. Kačinskas ir solistas B. Povilavičius paskyrė šventės dalyvėms muzikinius pasveikinimus. Kasmet Moterų federacijos narės paruošia šiai progai gardžias vaišes, o šįmet kiekvienai motinai buvo įteikta dar po pavasario gėlytė.

LIETUVOS VAIKŲ GLOBOS PIRM. DAIVA VEITAITE-NEIDHARDT

Buvo pakviesta į Jaunimo politinį seminarą, vykusį gegužės 2-3 d. Washingtone, DC. kur padarė pranešimą apie organizacijos veiklą, teikiamos pagalbos Lietuvos vaikams vykdomus ir būsimus projektus.

WINCHESTER IR VILNIAUS LIGONINIŲ APSIKEITIMAS SPECIALISTAIS

Gegužės 4 d. į Winchester Hospital, MA. atvyko 9 medikų grupė iš Vilniaus Universiteto greitosios pagalbos ligoninės. Grupės sudėtyje tos ligoninės direktorius Dr. Leonardas Streikus, penki gydytojai, dvi gailėsingos seselės ir kompiuterių specialistas. Juos palydi Sveikatos Apsaugos ministro pavaduotojas Algimantas Blažys.

Lietuvos medikai praleis dvi savaites Winchester ligojė, susipažins su privacios ligoninės struktūra, administravimu, naujais gydymo metodais, vaistais bei technika, taikomais Amerikoje.

Šiam laikui juos priims amerikiečių šeimos. Už mėnesio panaši grupė vyks iš Winchester apsilankyti Vilniaus Universiteto ligoninėje. Šia apsiukeitimo programą suorganizavo International Medexchange, INC. (IMI), pelno nesiekianti korporacija, kurią įsteigė adv. Timothy Jaroch, priklausęs teisės firmai McDermott,

Will & Emery.

Pažymėtina, jog tai kol kas vienintelė tarptautinė advokatų firma, turinti savo būstinę Vilniuje.

"SODAUTO" KELIONĖ Į LIETUVĄ

Bostono etnografinis ansamblis "Sodauto", vad. Gita Kupčinskienė, birželio 30 d. išvyksta į Lietuvą. Dviejų savaitių kelionėje po Lietuvą koncertuos Kaune, Marijampolėje, Alytuje, Panevėžyje ir Utenoje.

Originalią koncertinę programą, sudarytą iš Pensilvanijos anglakasių (mainerių) tautosakos, dainų, padavimų ir buitės vaizdėlių, sukūrė patys ansambliųčiai pagal pačių surinktą folklorinę medžiagą.

Lietuvos "Caritas" iškviėtė "Sodauto" siekiant atnaujinti kultūrinius ryšius tarp išeivijos ir tautos kamieno folklorinių vienetų. Viešnagė užsiskleis užbaigiamuoju koncertu Vilniuje, A.P.P.L.E. kursų atidaryme.

RENGINIAI

Gegužės 17, sekmadienį, Šv. Petro parapijos metinis banketas įvyks Lombardo įstaigoj, Randolph: 5 val. p.p. kokteiliai, banketo pradžia – 6 val. p.p. Rengia organizacinis komitetas, pirm. E. Kleponienė. L.Ž.

TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

DIRVA TEL. (216) 531-8150
FAX. 216 531-8428

P.O. BOX 19191 CLEVELAND, OHIO 44119 • 0191
19807 CHEROKEE AVENUE • CLEVELAND, OHIO • 44119

THE LITHUANIAN NATIONAL NEWSPAPER

EDITOR: BALYS GAIDŽIONAS
DIRVA (USPS 157580)

Postmaster: Send address changes to DIRVA
19807 Cherokee Ave. Cleveland, OH, 44119-0191

Second-class postage paid at Cleveland, Ohio • Published Weekly by American Lithuanian Press & Radio Assn. VILTI, INC. • Subscription per year \$30.00 • Single copy 65 cents.
Prenumerata metams \$30.00, pusl metų \$17.00 • Atskiro numerio kaina 65 centų •
Straipsniai pasirašyti pavardė, inicialais ar slapyvardžiu nebūtinai išreiškia redakcijos nuomonę •
Nespausdinti straipsniai grąžinami tik autoriams prašant • Už skelbimų turinį ir kalbą redakcija neatsako.

RETĖJA GERADARIŲ EILĖS

Atsisveikinimas su Veronika Sutkiene

J. Lukošius

Veronika Sutkienė mirė 1992 kovo 11 savo bute Bad Kreuznache (Vokietija), rūpestingai slaugoma gyd. Dalios Balevičiūtės (iš Vilniaus). Iškilmingai palaidota kovo 16 šalia savo vyro pulk. leit. Viktoro Sutkaus, mirusio 1990 gruodžio 28 (žr. DIRVOS 1991 kovo 7 Nr. 10), Huttenfeldo kapinaitėse.

Laidotuvių apeigas atliko Vasario 16 gimnazijos kapelionas kun. Ričardas Repšys, MIC. Šv. mišias Huttenfeldo katal. bažnytėlėje su juo aukėjo kun. Jonas Dėdinas ir kun. estas Einar Laigna, buv. evangelikų pas torius, apie 5 metus su kun. Repšiu lankęs ir baigęs pagrindinio kunigų seminariją Lietuvoje.

Laidotuvėse dalyvavo visi Vasario 16 gimnazijos mokiniai bei lietuviai mokytojai ir gausus tautiečių būrelis iš apylinkės.

Pradžioje mišių kun. Repšys pastebėjo, kad velionė per krikštą buvo įsijungusi į Kristaus mirtį ir prisikėlimą. Šv. mišios ir yra Kristaus mirties bei prisikėlimo šventimas.

Per pamokslą kun. Repšys sakė, kad laidotuvės yra liūdniausios giminės. Visiems kitiems jos teikia progą pagalvoti apie mirtį. Ieškant logiško atsakymo į klausimą kas yra mirtis, reikia įjungti šestą pojūtį. Geriausią atsakymą gali duoti tie žmonės, kurie moka ramiai mirti. Kas vieną kartą yra stovėjęs ant mirties slenksčio, tam mirtis nebekelia baimės. Asmenys, nebijan tys mirties, nepavergiami. Jie ir mirdami daugiau galvoja apie liekančius gyventi, negu apie save. Kapas – krikščionio guolis. Velionė nuėjo pas Dievą ne tuščiomis rankomis. Savo nuodėmėms atsverti, jei tokių yra padariusi, ji turi didelį nuopelną. Ji nešvaistė lėšų savo malonumams tenkinti, bet rėmė jaunimą, spaudą ir

kitus gerus darbus.

Po pamaldų visi nuėjo į kapines. Koplyčioje prie karsto, apdėto vainikais su tautiniais kaspinais ir gėlėmis, stovėjo 4 tautiniais drabužiais apsiredę mokiniai. Kun. Repšys kalbėjo maldas, šventino ir apsmilkino karstą.

Kapinėse palaimino ir pašventino duobę, prie kurios jau pastatytas marmurininis antkapis Lietuvos savanorių kūrėjui pulk. leit. Viktorui Sutkui. Jame bus iškaltas ir Veronikos vardas. Pašventino kapą ir Vasario 16 gimnazijos evang. kapelionas kun. Fr. Skėrys. Atsisveikinimo kalboje jis prisiminė savo pažintį su Sutkais dar iš Tauragės laikų, kai visi buvo jauni ir šviesių vilčių pilni. Ta pažintis ne nutruko ir pokario metais Vokietijoje.

Nuleidus karstą į duobę, velionės krikšto dukte gyd. Vida Sabaliauskienė iš Kauno, užmetė tautinę juostą ir gėles, o V. Sutkaus dukterėčia dipl. inž. Giedrė Pamparaitė, irgi iš Kauno, užbėrė iš Lietuvos atvežtų žemių. Laidotuvėse dalyvavo ir antroji velionės krikšto dukte Audra Šaltytė-Brinkhus iš Bokumo.

Vasario 16 gimnazijos direktorius ir testamentu vykdytojas Andrius Šmitas atsisveikinimo žodyje pastebėjo, jog velionė buvo lyg ir vyro šešėlyje. Pulk. leit. V. Sutkus buvo ne tik kariškis, bet ir politikos žmogus. Velionė sakydavo, kad jų pajamos leistų jiems ir plačiau gyventi, pakeliauti po pasaulį. Bet prasmingiau esą lėšas skirti lietuviškiems reikalams. Jie taip ir darė: paveikiai rėmė lietuvišką jaunimą per mūsų gimnaziją (po Romuvos pilies gaisro 1984 paaukojo 10.000 DM muzikos instrumentams pirkti), per Vydūno jaunimo fondą, Pasaulio lietuvių jaunimo kongresus. Nepašykštėjo stambių sumų

Lietuvos susisiekimo ministras Jonas Biržskis, lankėsi ir Chicagoje. Čia, "Seklyčios" patalpose, balandžio 24 d. padarė pranešimą Chicagos lietuviams. Gana liūdnai atsiliepė apie susisiekimo padėtį tėvynėje, tačiau, su užsieniečių talka, jis galvoja, kad bus galima iš klampynės išbristi.
Ed. Sulaičio nuotr.

ASMENS IR VALSTYBĖS SANTYKIAI LIETUVOJE

Antanas Butkus

Susipratusios demokratinės visuomenės atspirtis yra laisvas ir savystovus asmuo, kurio laisvės pagrindas yra jo savarankiškumas. Tasai jo ekonominis savarankiškumas yra pagrįstas private nuosavybe. Tokioje visuomenėje valstybė pri-

žiūri, kad būtų išlaikyta tam tikra pusiausvyra tarp asmens interesų ir visuomenės intereso. Tokioje visuomenėje pagrindinė ir gal vienintelė valstybės funkcija – saugoti ir ginti asmens laisvę ir jo nuosavybę. Valstybė – jos valdininkai negali geriau žinoti už patį asmenį ką jie turi daryti, ko siekti ir kokių kitokių tikslų turėti.

Ilgai Lietuvą valdžiusi totalitarinė sistema, iš kurios dabar Lietuvai stengiantis išeiti, remiasi tuo, kad valstybė – viskas, asmuo niekas. Valstybė – tikslas, asmuo – priemonė. Valstybė žino ką privalo daryti asmuo, kokius jis turi kelti ir įgyvendinti valstybės prime tamomis priemonėmis, o pats asmuo šito nežino. Valstybė kontroliuoja jo ekonominę ir politinę veiklą, o kraštutiniu atveju, kaip buvo socialistinėje Lietuvoje, ir jo pažiūras. Jei asmuo ištikimais tarnauja valstybei, netgi ignoruodamas savo privačius interesus, jam užtikrinama sąlygiškai saugi egzistencija. Jei ne, asmuo tampa liaudies priešu.

Kaipgi asmens ir valstybės santykiai klostosi dabarties Lietuvoje? – klausia filosofas A. Šliogeris ir jis tvirtina, kad ne asmens naudai ir ne jo labui. Ir tai nėra kažkieno pikty kėslų ar piktos valios padarinys. Jo šaknys glūdi mūsų irracionaliniame ateities projekte. Kelias į liberalią visuomenę Lietuvoje yra nelengvas dėl giliai į mūsų kraują įaugusių stereotipų. Prie to labai daug prisideda nelaiminga Lietuvos istorija, ištisus šimtus vyravęs vergavimas saviems ir svetimiems šeiminiams, ekonominė ir politinė priespauda, ypačiai žiauri bolševizmo epochoje, vidutiniame lietuvių išugdė baudžiauninko kompleksą, kurį įveikti bus sunku.

Dabar vėrauja trys mitai: tautos, valstybingumo ir katalikybės. Visų trijų bendras bruožas – savarankiško asmens vertės neigimo. Asmuo yra vertinamas tik tiek, kiek jis tarnauja tautai, valstybei ar bažnyčiai.

Tautinė vienybė suprantama labai paprastai: vienas tikslas yra nepriklausomybė. Tautinė mitologija pripažįsta tik vieną kelią į ją, tik šias, o ne kitas priemonės tikslui pasiekti. Kiti keliai yra klystkeliai, kitos priemonės yra erezija, ar net šventvagystė. Štai kodėl Lietuvoje taip nepalankiai žiūrima į politinių partijų kūrimąsi apskritai ir į politinį policentrizmą. Štai kodėl per pastaruosius metus Lietuvos politiniame ir net intelektualiniame gyvenime atsirado daug pagiežos, plūdimosi, sąskaitų suvedinėjimo, nepakantumo iškilesnėm asmenybėms. Mes aistringai siekiame nepriklausomybės tautai, bet nenorime jos pripažinti atskiram individui.

Pati nepriklausomybės ideja siejama su stipria valstybe, tiksliau pasakius, su valstybės struktūromis, kurių svarbiausias tikslas, yra galingas represinis aparatas. Bet kokia opozicija, t.y. žmonių, nesančių valdžios struktūrose, bandymas suabejoti valdžios teisingumu, suvokiama kaip maištas prieš valstybę, kaip rausimasis po jos pamatus.

Mūsų irracionalaus projekto nelemtą valdžios struktūrų vizija orientuota į politinį monocentrizmą. Stiprios valdžios sindromas tiesiogiai susijęs su monocentrine orientacija. Tautos vienybė siejama su valdžios vienybe, t.y. su valdžios sutelkimu į vieną centrą – į Aukščiausiąją Tarybą, kuri nuo pat jos atsiradimo kovoja už valdžios monopolį. Irracionaliai žiūrint, valdžios atskyrimas (įstatinės nuo vykdomosios) siejamas su vienybės skaldymu. Keli lygiagrečiai valdžios centrai – grėsmė tautos vienybei ir jos nepriklausomybei. Valdžios atskyrimas suvokiamas kaip valdžios izoliacija ir manoma, kad tokiu atveju valdžios mechanizmas veiks neefektyviai.

Kada nėra konstitucinių valdžios atskyrimo mechanizmų, neišvengiama trintis tarp valdžių, abipusis nepasitikėjimas ir įtarumas. Tikroji dviejų svarbiausių valdžios centrų nesutarimų priežastis – tai irracionalus autoritarizmas, skatinantis pastangas visą valdžią sutelkti į vieną politinį centrą, kitiems paliekant nominalų, ar net dekoratyvinį statusą.

Iš širdies linkėtume, kad Lietuva kuo greičiau iš tų vargų išeitų į tikrą demokratinę nepriklausomybę, kurioje asmens-individo laisvė tikrai apsaugos Lietuvos konstituciją.

TREČIU KARTU LIETUVOJE

Antanas Dundzila

Washingtonė veikia Lino Kojelio įkurta ir vadovaujama U.S. – Baltic Foundation, kurios darbuotojai baltišio pradžioje sugrįžo iš Pabaltės kraštų. Tai buvo Fondacijos suorganizuota trečioji darbo išvyka. Kaip kad buvo anksčiau rašyta DIRVOJE, Fondacijos rūpesčiu amerikiečių žinovai lankėsi Lietuvoje 1991 vasarą, po to 1991 rudenį buvo darbuojamasi Estijoje, o dabar, 1992 pavasarį – Latvijoje ir Lietuvoje.

Pasitelkusi amerikiečius žinovus, Fondacija organizuoja ir praveda lietuvių, latvių ir estų miestų administratoriams seminarus. Tai plačios apimties, rimtai vykdoma programa, į kurią kiekvienas kraštas atsiunčia po maždaug 80 dalyvių. Savo ruoštu, šalia Fondacijos štabo, iš Amerikos nuvyksta konkrečiai, praktiškai iš anksto parinktos temos darbą dirbantieji profesionalai. Visos programos tikslas – nušviesti, kaip miestų valdymo įvairūs uždaviniai yra vykdomi Amerikoje. Aišku, kitas labai svarbus tikslas yra Lietuvai, Latvijai ir Estijai sudaryti kontaktus, amerikiečius valdininkus prie šių kraštų "prijaukinti".

Šio pavasario seminaras buvo suorganizuotas miestų administracijos ir žmonių bedarbės temomis. Apie jį plačiai ir nuosekliai mus informavo Washingtonė kompetetingai besidarbuojanti Audronė Pakštienė, šių seminarų direktorė.

Kovo 16 prasidėjusi dviejų dienų programą Jurmaloje, kovo 18 pasibaigė Vilniuje. Štai paskaitų pavadinimai: "Sprendimų darymo procedūra", "Valstybės valdžios įtaka vietiniuose biudžetuose", "Biudžeto suplanavimo ir vykdymo elementai", "Efektinga tarpvaldinė sistema", "Etikos klausimai valdžioje" ir "Bedarbė". Iš Amerikos nuvykę prelegentai savo patirtimi atrodė taip: Lincoln, RI. (17,000 gyventojų) miesto profesionalas administratorius; Rochester, NY (240,000 gyv.) miesto tarybos narys; Rochester, MN, (58,000 gyv.) miesto tarybos narys; Georgia valstijos vieno regioninio vystymo centro direktorius; universiteto profesorius; pramoninio valdymo ir valstybės ryšių konsultantas. Diskusijose dalyvavo ir Linas Kojelis, buvęs specialus JAV Prezidento patarėjas.

Konferencijos dalyviai yra miestų savivaldybių įvairūs pareigūnai, pradedant miestų tarybų pirmi-

ninkais, įvairių sričių direktoriais, komisijų nariais. Iš anksčiau žinome, kad dalyviai buvo atidžiai renkami, nes tik su kvalifikuotais dalyviais galima tikėtis naudos.

Į Jurmalą rengėjai nusiuntė 38 dėžes literatūros, etikos vadovėlių, sutarčių pavyzdžių ir patariamąsias medžiagas bedarbiams – kaip rašyti prašymus, ką prašymuose pabrėžti, kaip apsiųsti ir t.t. Bedarbės reikalas Lietuvoje aštrėja, nes užsidaro fabrikai, auga bedarbių biurokratų skaičius, vėluojamasi su algų mokėjimu.

Kadangi tai jau trečioji Fondacijos suruošta konferencija, tai pradeda jaustis visos programos tęstinumas. Daug dalyvių yra dalyvavę visose trejose konferencijose, yra užsimezgę šiltos pažintys, randasi daug bendros kalbos.

Fondacija savo darbą plečia. Vilniuje yra kuriama Fondacijos atstovybė, kuri, be kanceliarinio darbo, rūpintis specialiais kvalifikacijų kėlimo kursais, biblioteka bei reikalingu vadovėlių vertimu į lietuvių kalbą. Tuo tikslu su Vytauto Didžiojo Universitetu pasirašyta mokymo centro sutartis. Pradžioje mokomasis perso-

nalas bus importuojamas iš užsienio.

Mokymo centro pavyzdys buvo skolinamas iš Lenkijos. Tuo tikslu Fondacijos pareigūnai bei vietiniai darbuotojai lankėsi Krokuvoje. Ten patirta, kad Lenkijoje jau veikia 16 tokių mokymo centrų. Mokymo programa yra maždaug tokia: per porą savaitių klaseje išnagrinėjami kokio nors klausimo pagrindai, o po to, jau mainais, stengiamasi sudaryti sąlygas stažuotei užsienyje. Lenkai šią pabaltiečių delegaciją priėmė labai maloniai.

Tokių duomenų akivaizdoje negali būti jokio klausimo, kad čia yra talentingai vykdoma, labai originaliai suorganizuota veikla. Fondacija veikia JAV pelno nesiekiančių organizacijų pagrindu ir, išsivijęs visuomenės mastu matuojant, amerikiečių šaltinių yra remiama didelėmis sumomis. Štai, Fondacijos leidinyje pažymėta, kad savo pareigų ribose A. Pakštienė tvarko net šimtatūkstantinį biudžetą. Rėmėjų bei bendradarbių sąrašas, tiek Amerikoje tiek Pabaltėje, yra ilgas. Čia ne paslaptis, kad Fondacija vertina ir mažesnio pobūdžio, asmenines aukas.

A. Pakštienė informavo, kad ateinančių rudenį ruošiamą ketvirtoji konferencija bus bendrosios etikos tema – etika valstybės aparate, žurnalizme, miestų adminis-

tracijoje ir t.t. Apie tai DIRVOS skaitytojus informuosime šių metų pabaigoje. Taigi dirbamas reikšmingas darbas. Tačiau, kad ir reikšmingi, gerai vykdomi darbai kartais atsirūgsta nesitikėtai komentarais. Taip atsitiko man vieną saulėtą 1991 m. rudens dieną, kai susiklostė proga keletą valandų pabendrauti su aukštu Lietuvos valdžios pareigūnu. Mūsų kalba nukrypo ir prie šios Lino Kojelio vadovaujamos Fondacijos veiklos. Tą vasarą Fondacija jau gražiai užsirekomendavo su pirmąja savo konferencija, į Vilnių nusivežus būrį (apie 20-30) Amerikos burmistrų su žmonomis, žymių konsultantų, na, Aisčio žodžiais visai pagarbiai sakant, visokių Amerikos "prinčių ir kirpėjų". Mano didokam nustebimui, (veido išreišką tuoj pat sutramdžiau), tas mano vilnietis pa-

reigūnas, apie šį įvykį Vilniuje visai nebuvo girdėjęs! Padėtį gelbėdamas, aš suglaustai nušviečiau delegacijos apimtį, programos pobūdį ir mandagiai laukiau kokio nors svečio komentaro. Komentarą išgirdau tokį: "Kai tokie įvykiai organizuojami, tai reikia sakyti, kad gerai..."

Nemanykite, kad ši pastaba mane užgavo, visai ne. Taip pat teigsiu, kad ji ir nuo Lino Kojelio nugaros nuriedės, kaip vanduo nuo anties plunksnų. Tačiau manau, kad būtų verta šiam pareigūnui Fondacijos seminare pasėdėti, pasiklausyti. Kaip kad girdėjome iš A. Pakštienės, bedarbė Lietuvoje auga, o yra aišku, kad etikos klausimas valdžioje irgi opus...

Jei Linas Kojelis įdomausis, tai labai konfidencialiai jam atskleisiu šio savo buvusio svečio tapatybę...

AR NEW YORKO KULTŪROS ŽIDINIO SALĖ JAU PERPRASTA

Prisiminus du koncertus suruoštus New Yorke, parūpo žvilgtelėti į juos, susimąstyti ir pasvarstyti. Daug kam kilo klausimas, kad ar buvo verta ir, ar protingai pasielgta, atsiskakius Kultūros Židinio, tuos koncertus ruošti New Yorko miesto centre, Manhattane, Wiell Recital Hall?

Koncertus rengė LB Kultūros taryba (smuikininko Raimundo Katiliaus) ir lietuvių Fondas (Irenos Milkevičiūtės, Vaclovo Daunoro, Roberto Bekonio). Lietuviškoje spaudoje ("Draugas" šių metų Nr.42 ir 47) buvo rašoma, kad tie koncertai įvyks Carnegie Hall. Kitur, kad ir teisingai naudojant salės vardą – Weill Recital Hall, bet vis dėlto pridedant ir "at, arba prie, Carnegie Hall".

Tie, kurie rašė, kad koncertai įvyks Carnegie Hall, reikia manyti, kad apie tą salę neturėjo mažiausio supratimo. Ši salė yra viena iš garsiausių, turinti labai puikią akustiką, koncertinė salė pasaulyje. Joje yra 2800 sėdimų vietų. Salė su koncertais būna užsakyta maždaug trims metams į priekį, o jos kaina už koncertą prasideda nuo 10.000 dolerių. Tad mūsų menininkams, bent tuo tarpu, šioje salėje suruošti koncertą, tai tik saldi svajonė.

Kyla klausimas, kodėl buvo pasirinkta Weill Recital Hall, aplenkiant Kultūros Židinį? – Reikia manyti, buvo siekiama sudaryti didesnį prestižą menininkams iš Lietuvos ir, gal buvo tikėtasi recenzijos New York Times, ar kuriame kitame New Yorko, dienraštyje.

Weill Recital Hall – mažą salę. Ji turi tik 268 sėdimas vietas. Salė skirta (pagal salės informaciją) jaunų menininkų rečitaliams, poezijos ir dramų skaitymui, bei kitiems mažesnio masto renginiams. Renginiai, kritikų dėmesio retai susilaukia. Nebuvo pastebėti ir mūsų menininkų iš Lietuvos koncertai. Per abu koncertus, ta mažą salę nebuvo užpildyta. Beveik visi koncertus atsilankę buvo lietuviai ir tik labai nežymus skaičius vietinių amerikiečių.

Daugumos nuomone, apilenkiant Kultūros Židinį ir besipuikuojant, neatkreipus vietinės spaudos dėmesio ir už salę (teko nugirsti) užmokėjus 1500 dolerių, vargu ar koncertus ten ruošti apsimokėjo. Tie, išskiliu menininkų koncertai, juos suruošus Kultūros Židinyje, būtų sutraukę daug daugiau dalyvių, nes į New Yorko centrą, požeminiais traukiniais važinėti, nebe visi pajėgia, o ir išdrįsta. Už Kultūros Židinio salę būtų reikėję mokėti gal kokius keturis ar penkis kartus mažiau, todėl ir rengėjams naudos būtų daugiau buvę.

Išvadoje – vietoje ieškoti "svetimų dievų", gal dar reikėtų pasilikti prie savųjų.

ROMAS PUKŠTYS,

Transpak firmos savininkas, vėl vyksta į Lietuvą. Pinigai perveidami dolerius, pasieks jūsų artimuosius gegužės m. gale. Prašome atsiskaityti iki gegužės 19 d. Taip pat galite užsakyti AUTOMOBILIUS.

TRANSPAK,
2638 W. 69th ST.,
CHICAGO, IL. 60629.
Tel. 312-436-7772

SPECIALI KELIONĖ

IŠ BOSTONO
IR NEWARKO
TIK \$800.00

Į ABI PUSES, Plus JAV mokesčiai
išvyksta gegužės 22 d. ir grįžta birželio 9 d.
Vietų skaičius ribotas – suinteresuoti
prašom skubiai registruotis

DĖMESIO ŽEMAIČIAMS IR AUKŠTAIČIAMS

Lengviausias kelias į Žemaitiją ir Aukštaitiją yra
per Rygą. Siūlome keliones iš New Yorko JFK į
Rygą, kaina pradedant tik

nuo \$700.00

Į abi puses, plus JAV mokesčiai

Informacijos ir registracijos reikalais kreipkitės į:

Albiną Rudzienienę

Kristiną Mitkutę

BALTIC TOURS

77Oak St., Suite 4

Newton, MA 02164

Telefonas: 617-965-8080 Telefaksas: 617-332-7781

KŪRYBA IR MOKSLAS

JAUNYSTĖS DIENŲ PRISIMINIMAI

Bandėm ir atletuvinimui atiduoti duoklę...

Balys Gaidžiūnas

Mokantis gimnazijoje labai laukdavau vasaros atostogų. Pasiilgdavau visko: tėviškės, mažais kalneliais išraižytų apylinkių, pavasariais patvinusio Kiršino upe, tada upe vadinto, jau ve dusių ir tolokai nuo tėviškės gyvenančių seserų, vaikystės draugų, bažnytkaimių ir miestelių spalvingos atlaidų nuotaikos, ten matytų ir su laukų grožiu lenktyniaujančių mergaičių. Pasiilgdavau ir tokių pat kaip aš, mokytis išėjusių, ir tik atostogų metu į savo tėviškes grįžtančių moksleivių.

Mat, iš mūsų apylinkių turtingesnių ūkininkų ar amatininkų vaikai, tada vieni mokėsi Šeduvoje, kiti Kėdainiuose, o treči ir Šiauliuose. Iki Šeduvos 17 km. o iki Kėdainių ar Šiaulių virš 50 km. Anuo laiku, važiuojant arkliais, tai nemaži kelio atstumai.

Mokslo metams prasidedant, vežantis daug reikalingų daiktų daiktelių, kelionę iki Kėdainių pradėdavom rudėjančios dienos saulėleidžiams nykstant. O juos pasiekdavom tik kitos dienos pusryčių metu – saulei vėl aukštakai virš miškų pakilus.

Mano nustebeimui, kada 1923 m. nuvežė į Kėdainių gimnaziją mokytis, pertraukų metu daugelis vaikų kalbėjosi lenkiškai. Taigi Kėdainiai ir apylinkės buvo gerokai sulenkintos. Ir tada ne kartą galvojau, kad esu pakliuvęs ne ten, kur tėvai ir aš pats norėjau.

Tam sename mieste tėvai jokių giminių ar artimiau pažįstamų neturėjo. Mane apgyvendino pas pripuolamai nurodytą davatkėlę, kuri vertėsi mokinių laikymu. Dvejuose kambariuose gyvenom penki, o kartais ir šeši. Ta suspausta aplinkuma, lyginant su tėviškės platumu, mane spaudė žemyn, lyg virš galvos nuolat būtų pakibusios žemos lubos. Tat kartais sumindavo toks namų ilgesys, jog norėjosi viską palikti ir pėsčiam išeiti namo. Bet tuoj atsimindavau, kad ten grįžęs nebegalėsiu toliau mokytis ir niekais nucus tėvo nuolatiniai priminimai, jog atėję kiti laikai, kad be mokslo nebus ir šviesesnės ateities.

Akylesni gimnazijos mokytojai, kurie patys buvo išgyvenę tokias vaikystės ar ankstyvos jaunystės nuotakas, ragino daug skaityti – pasinerti į gerų knygų nuotykių lenktynes, nesėdėti dykiams nosis pakabinus, o būti judriems, aktyviai dalyvauti visam mokyklos gyvenime, o svarbiausia, gerai mokytis.

Atrodė, kad taip ir dariau, bet vistiek, to seno miesto grožis, kreivos gatvės ir gatvelės, dainose išgarsintas Nevėžis, nors ten ir praleidau aštuonerius metus, taip nepririšo, kaip tėvų namai ir gimtosios apylinkės. Nepriėjo vėliau ir kitos vietos, kur trumpiau ar ilgiau teko gyventi. Žiūrėk, kokiam netikėtam grauduliui užėjus ar nepasisekimui atsitikus, ir matai tėvų namus. Nusiramimui skubi į galūlaukes, grįžti atgal į aukštų medžių sodą, atsisėdi prie senosios liepos, prie kurios tiek daug kartų sėdėta ir tiek daug kartų jai, tarsi gyvam žmogui, pasakotasi šviesūs ir skausmingai susidėstę įvykiai. O ji kantri, ji mena mano giminės kelių kartų gyvenimą. Ji gera. Ji vienodai, plačių lapų šiurenimu, visus, prie jos atsisėdusius ramino.

Deja, kai rašau šiuos žodžius, ir jos tenai nebėra. Ją, dar stiprią, ir iškėlusią galvą besidairančią po plačias apylinkes, atėję svetimieji pjūklais nuvertė ir kirviais sukapojo...

Iš gimnazijos į tėviškę sugrįždavau tik Kalėdų, Velykų ir vasaros atostogų metu. Bet nei Kalėdų, nei Velykų atostogose nebuvo kaip reikiant su jaunystės dienų planais ir svajonėmis išsitiesti. Visai kitaip vasa-

ra, kada galėjai per pustrėčio mėnesio, kaip mano amžiaus draugai sakydavo, ne tik jaunystės sparnams duoti laisvę, bet ir pilnas saujas naujų išpūdžių prisizerti. Ypač tuo laiku jau turint dviratį, didžiausią anų laikų jaunuolių svajonę.

Švento Antano atlaidai Baisogaloje, švento Jono Pociūnėliuose, Dievo Kūno Šeduvoje, šventos Onos Palonuose, kiti Grinkiškyje, Pašušvyje ir kitur. Visur, po savaitinės talkos tėvų ūkyje, būtinai reikia būti, nes visur yra pažįstamų, draugų. Juos smagu sutikti, pasikalbėti, iš jų naujienų išgirsti ir jiems kai ką papasakoti. Kas be ko, pasidairyti kaip ta ar anoji, praėjusiais metais buvusi graži, gal šiais metais dar gražesnė.

Ne iš visų bažnytkaimių ir miestelių išlikę ryškūs vasaros atostogų prisiminimai. Laiko dulkės daug ką pridengė, daug ką suliejo ir sulygino. Nebegali atskirti kas buvo Pašušvyje – pačioje Žemaitijos pašonėje, o kas Šeduvoje – jau neabejotinai Aukštaitijos žemėje. Vienok, liko ir ryškiau išbrėžusių įvykių, jei jie buvo dar kelis kartus iš naujo padilgyti.

Iš tokių ryškiųjų išpūdžių atmintyje tebėra ne kiek neišblėsusios kelionės į Pociūnėlius, į tą prie Liaudės ir Garduvos upelių esantį seną bažnytkaimį, garsų švento Jono atlaidais. Kaip neįprasta, švento Jono Krikštytojo medinė bažnyčia apsupta parapijiečių kapais ir ant jų kapų, pagal likusiųjų pajėgumą, pastatytais akmeniniais paminklais ar tik kukliais mediniais kryžiais.

Man ir mano draugams įdomiausia buvo, kad čia, per švento Jono atlaidus, galėjai pamatyti beveik visos, sulenkėjimu pagarsėjusios Liaudos bajorus – bajorėlius, suvažiuosius kaip ir metiniam tų atlaidų paradiui. O po to gausiomis vaisėmis ir šokiais tuose, daugumoje jau pavargusiųose ir skolu-

spaudžiamuose dvareliuose.

Tas, Liaudos vardu vadinamas rajonas, viena šaka nuo Pociūnėlių buvo nusitęsęs link Kėdainių ir Dotnavos, o kita šaka Nevėžio slėniu link Panevėžio.

Po pirmojo pasaulinio karo Lietuvai atsistatant, tik dalis to rajono bajorų jungė-

si į naujo gyvenimo vagą. Dalis kurį laiką liko abejojuose – palaukti kas bus vėliau, o dalis aiškiai apsisprendė už ištikimybę Lenkijai, arba kaip jie padailindami sakydavo, už Lietuvos ir Lenkijos amžiną draugystę...

(Bus daugiau)

KARTU SU AMBASADA Šįmetinė Premijų šventė

Šįmet JAV LB Kultūros tarybos premijų išskilmės vyks New Yorke (Manhattan) gegužės mėn. 31 d. Roundabout teatre, Broadway ir 45 St. 7 val. vakare. Šventėje yra kiek naujumo. Pirmiausia – ji rengiama su Lietuvos ambasados Washingtono aktyviu dalyvavimu kaip vienas iš rengėjų. Premijos bus įteikiamos arba pačio ambasatoriaus, arba jo įgaliojoto ambasados žmogaus, jeigu pačio ambasatoriaus atvykimą sutrukdytų svarbūs kiti reikalai. Pusė išskilmų pelno skiriama ambasados išlaikymui. Antra – programą atliks Broadway aktoriai, ją pritaikydami dabartinei Lietuvos padėčiai išryškinti. Visą programą režisuoja Lionė Juodytė. Tikimasi, kad šventėje dalyvaus nemažas skaičius amerikiečių.

Šie metai panašioms išskilmėms yra nepalankūs. Daug kas ruošiasi Šokių šventei, daug kas vyksta į Lietuvą, daug kas jau tuo metu bus Lietuvoje. Išeivijos svarbiausias dėmesys skiriamas atsikūrusiai valstybei, o kas vyksta čia, yra laikoma antraciliais ar trečiaciliais reikalais.

Neabejojama, kad panašios nuotaikos vyraus dar

kelerius metus, kol sunormalės Lietuvos gyvenimas. Tada ir išeivija išsiamonins, kad ir jai reikia gyventi. Ar neteks vėl kai ką pradėti iš naujo, kas per tuos kelerius metus sugrius? Nežiūrint šių nepalankių aplinkybių, rengėjai turi drąsos paieškoti naujesnių formų.

Šventės rengime talkina ir tą šventę globoja JAV LB New Yorko apygarda (pirm. K. Miklas). Šįkart premijos tenka: teatro – J. Jurašui; žurnalistikos – R.K. Vidžiūnienei; meno – P. Lapei; muzikos – R. Kliorienei ir J. Kasinskui (premija dalinta į dvi dalis); lietuviškų radijo programų srityje pasižymėjusiems – K. Laskauskui. Šios premijos yra finansuojamos Lietuvių fondo (viso \$5,000). Grožinės literatūros premija, kurią finansuoja JAV LB Krašto valdyba, dar nėra paskirta.

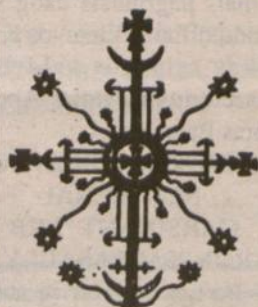
Šioje šventėje stengiamasi pabrėžti tris dalykus: pagerbti kūrėjus, plačiau paskleisti žinią apie Lietuvą ir išryškinti mūsų ambasados egzistavimą Washingtono. Aišku, kad sėkmė priklausys nuo lietuvių dalyvavimo, nors tikimasi ir amerikiečių. JAV LB KT Inf.

Cardinal

EUCLID RETIREMENT VILLAGE
Today's Best Value in Senior Living

- Private garden apartments
- No endowment or entrance fee
- 24-hour security
- Planned activities
- Free Transportation
- 24-hour Emergency Pull Cord
- Free Laundry Facilities
- Nutritious Meals

CALL TODAY FOR A BRIEF
TOUR AND FREE LUNCH
25900 Euclid Ave.
Euclid, Ohio 44132
(216) 261-8383

PETKUS

TĖVAS IR SŪNUS

MARQUETTE
FUNERAL HOME

Marquette Funeral Home
2533 West 71st Street
Chicago, Illinois 60629
1-(312)-476-2345

Hills Funeral Home
10201 South Roberts Road
Palos Hills, Illinois 60465
708-430-4455

Visus laidotuvių namus galite pasiekti
skambindami 1-(312)-476-2345

ANTHONY B. PETKUS
DONALD A. PETKUS

Petkus Funeral Home
1410 South 50th Avenue
Cicero, Illinois 60650
708-863-2108

Petkus-Butkus Funeral Home
1446 South 50th Avenue
Cicero, Illinois 60650
708-652-1003

DONALD M. PETKUS
LAWRENCE C. GASUNAS

LIETUVIŲ KATALIKŲ BAŽNYČIOS KRONIKAI – 20 METŲ

Apžvalga ir apmąstymai

Vytautas Skuodis

(TĘSINYS IŠ PAĖJUSIO NUMERIC)

1976-aisiais metais ir Amerikos Lietuvių R. katalikų kunigų vienybės organizacija pradėjo leisti "LKB Kroniką", tiksliai anglų kalba. Tai buvo žurnalo išvaizdos leidinys, – kiekvienas "LKB Kronikos" numeris buvo išleidžiamas atskirai. Šį leidinį platino LKRŠ, kuri nuo 1984 metų perėmė ir visus išleidimo rūpesčius. Žurnalas buvo spausdinamas tiražu 6000 egz. ir siuntinėjamas JAV vyskupams, senatoriams, kongresmenams, ambasadoriams, tarptautinėms organizacijoms, radio ir TV stotims, redakcijoms, žurnalistams. (A. Bružas. Lietuvių katalikų religinė šalpa. – Katalikų pasaulis, nr. 23, 1991).

Jį redagavo, o iki nr. 29 vertimus į anglų kalbą atliko kun. Kazimieras Pugevičius. Atskiri "LKB Kronikos" sąsiuviniai anglų kalba turėjo svarbų operatyvios informacijos vaidmenį, tačiau dabar vargu ar besurastume jų kurioje nors bibliotekoje. Jų likimas panašus, kaip ir daugelio žurnalo bei laikraščio.

Žymiai palankesnis likimas Lietuvos Kronikos sąjungos išleistų ir išplatintų knygų, kurios ne tik vertingos savo turiniu, bet taip pat ir akademinio sutvarkymo, aukšta poligrafinė technika bei išpildingu meniniu apipavidalinimu. Tos knygos daug kur išliks ir po šimto metų, ir pasiliks amžinų studijų objektu.

Jeigu 1976 metais nebūtų prasidėjęs Lietuvos Kronikos sąjungos boikotas, suklaidinęs žymią dalį išeivijos, kuris tyliomis formomis tebesitęsė ir dabar, šiandieną turėtume išleistus ne tik pilnus "LKB Kronikos" rinkinius lietuvių ir vokiečių kalbomis, bet taip pat ir ispanų, anglų, prancūzų ir italų kalbomis.

Vokietijos lietuviai, pasiskatinti Lietuvos Kronikos sąjungos pavyzdžio, neprasėdami kitų kraštų pagalbos, ne tik ją visą išleido vokiečių kalba, bet kritišku metu kunigas dr. Justinas Vaišvilas paaukojo 21300 dolerių "LKB Kronikos" IX ir X tomams lietuvių kalba išleisti Chicagoje. Jis tapo du kartiniu garbės mecenatu-leidėju.

Nežiūrint vargano ir dėl lėšų stokos nuolatinių rūpesčių lydimu darbo, Lietuvos Kronikos sąjungos valdyba dirbo kantriai, valingai ir

ištvermingai. Antikiniiais laikais buvo manoma, kad Žemės pavidalas yra išgaubta sfera, kurią ant savo galinčių pečių laiko keli milžinai – Atlantai. Tokiais atlantais, ant kurių pečių gula visos išleistų ir išleidžiamų "LKB Kronikos" knygų svoris yra: Lietuvos Kronikos sąjungos pirmininkas kunigas Kazimieras Kuzminskas, tos sąjungos sekretorius, aktyvus visuomenininkas ir rašytojas Apolinaras Bagdonas ir sąjungos išdinininkas Kostas Juškaitis.

Lietuvos Kronikos sąjungos valdyba turėjo ir dabar turi gerų ir nuoširdžių talkininkų. Su gilia pagarba prisimintini jau mirę "LKB Kronikos" knygų redaktoriai literatūros istorikas prof. Juozas Brazaitis, literatas Povilas Gaučys, pedagogas Pranas Razminas.

Dabar valdybai talkininkauja tomų redaktoriai pedagogas Ignas Serapinas, vertėjas į ispanų kalbą Zeferinas Juknevičius, gyvenantis Argentinoje, vertėja į anglų kalbą chicagietė Nijolė Gražulienė, dailininkė seselė kazimierietė Mercedes, suteikusi į spūdingą meninį visų "LKB Kronikos" tomų apipavidalinimą. Paminėtini inž. Klemensas Matkevičius, kuris ne tik didelėmis aukomis prisidėjo prie "LKB Kronikos" knygų išleidimo, bet visada sąjungos valdybai suteikia ir ūkinę pagalbą. Pagal reikalą sąjungos valdybai talkina ponios Angelė Leščinskienė, Janina Merkienė, Danutė Varenikienė ir kai kurie kiti asmenys.

Redaguodamas "LKB Kronikos" knygas ir sudarydamas vardynus, visuomeniniais pagrindais daug valandų dirbo ir Lietuvos Kronikos sąjungos valdybos sekretorius rašytojas Apolinaras Bagdonas.

III. LIETUVIŲ IŠEIVIJOS NUOPELNAI GARSINANT "LKB KRONIKĄ" PASAULYJE

Be lietuvių išeivių aukų, Lietuvos Kronikos sąjungos užsibrėžtų tikslų įgyvendinimas būtų buvęs neįmanomas. Lėšas suteikti "LKB Kronikos" knygų išleidimui buvo labai nelengva. Priežasčių buvo kelios. Be jau paminėtų aukščiau, taip pat dažnai buvo abejingumo bei reikalo svarbumo nesupratimo, kuris, tolesnio aukų telkimo prasme, šiuo metu įgijo beveik visuotinį pobūdį. Kad taip yra patvirtina pa-

skutiniojo – X "LKB Kronikos" tomo 325 puslapyje paskelbtas "LKB Kronikos" knygoms leisti aukojusių sąrašas, kuriame surašytos tiksliai 44 asmenų, aukojusių 100 ir daugiau dol. pavardės. Trijų metų laikotarpiu jie bendrai paaukojo 16000 dol. Toks buvo atgarsis į prieš tris metus išsiuntintus 10 tūkstančių laišku, prašant aukų tolesniam "LKB Kronikos" knygų išleidimui. Beje, mažiau negu 100 dol. aukoję tame sąraše nenurodyti, o jų skaičius galėjo būti didesnis.

Mecenatų-leidėjų, mecenatų ir amžinų Lietuvos Kronikos sąjungos narių sąrašai buvo atspausdinti ir anksčiau išleistuose "LKB Kronikos" tomuose lietuvių kalba. Visus tuos duomenis apibendrinus ir susisteminus gaunasi įdomios išvados, kurios parodo visuomenės aktyvumo laipsnį, aukojant "LKB Kronikos" knygų išleidimui.

Lietuvos Kronikos sąjunga jungia įvairiuose kraštuose gyvenančius lietuvius, kurie noriai prisidėjo prie bendro darbo išleidžiant minėtąsias knygas. Kaip toji finansinė talka atrodo, byloja skaičiai, kurių kalba lakoniškiausia ir objektyviausia. Žemiau pateikiami skaičiai yra suapvalinti, todėl jie nesutampa su Lietuvos Kronikos sąjungos valdybos buhalterinėmis knygomis, kuriomis šio straipsnio autorius, nebūdamas tos valdybos narys, nesinaudojo.

Buvo trys pagrindiniai lėšų "LKB Kronikos" knygų išleidimui telkimo šaltiniai: 1) organizacijų aukos; 2) grupinės aukos; 3) asmeninės aukos.

1. ORGANIZACIJŲ AUKOS. Amerikoje ne mažiau kaip 100 dol. 1974-1991 metų laikotarpiu paaukojo: Lietuvių Fondas (6500 dol.), Anglijos lietuvių, Lietuvių Tauragės ir Panevėžiečių klubai (4500), Vytauto Didžiojo šaulių rinktinė Chicagoje ir Stasio Butkaus šaulių kuopa Detroite (3000), Lietuvių katalikų moterų sąjungos trys kuopos (1500), JAV LB valdyba ir kelios apylinkės (1100), Clevelando ateitininkai (300), Chicagos skautai (200), Lietuvos Vyčiai (150), įvairios kitos organizacijos – 1300 dol. Bendra

Balandžio 25 d. Toronto Prisikėlimo parapijos šventovėje Alma Naikauskaitė ir Algis Slapšys sumainė aukso žiedus. Jungtinių apygos mistiškoje Tėvų Pranciškonų šventovėje ir šauni puota Toronto Lietuvių Namuose, ne tik jauniems, bet visiems skaitlingiems dalyviams ilgam bus mielas prisiminimas.

Šventėje dalyvavo giminės ir svečiai iš Californijos, Massachusetts, Michigano, Ohio, Pensilvanijos ir plačios Canados. Dėkui tėvams Dr. Danutei ir Stasiui Naikauskams ir Apolonijai Slapšienei už jaunųjų paruošimą puikiai juos išleidusius ilgon gyvenimo kelionėn. Ger.J.

visų tų organizacijų aukos suma – 13100 dol. Pusę jos sudaro Lietuvių fondo parama, tris kartus paskirta 1980-1987m. laikotarpyje.

Trys parapijos (Boston, MA., Southfield, MI., East St. Louis, IL.) bendrai paaukojo 2100 dol. Vienuolynų aukos (Tėvai pranciškonai, Nukryžiuotojo Jėzaus, Marijos nekalto prasidėjimo ir Šv. Eucharistijos seserys) – 1300 dol.

Kitų kraštų lietuvių organizacijos bendrai paaukojo: Australijos – 3300 dol., Kanados – 1100 dol., Pietų Amerikos (Kolumbijoje ir Venecueloje) – 700 dol., Anglijos – 600 dol. Iš viso 5700 dol.

Iš visų aukščiau paminėtų ir nepaminėtų organizacijų "LKB Kronikos" mecenatais tapo (aukoję ne mažiau kaip 1000 dol.): Vytauto Didžiojo šaulių rinktinė Chicagoje (2000 dol.), Lietuvių Tauragės klubas Chicagoje (1900) Australijos Lietuvių katalikų federacija (1800), Anglijos Lietuvių klubas Chicagoje (1600), Šv. Petro lietuvių partapijos Bostone šv. Kazimiero jubiliejaus komitetas (1400), Panevėžiečių klubas Chicagoje (1200), Stasio Butkaus šaulių kuopa Detroite (1000) ir Lietuvių fondas

(6500). Pastarasis tapo ir "LKB Kronikos" mecenatu-leidėju.

2. GRUPINĖS AUKOS. Šių aukų šaltinį, atrodo, daugiausiai sudarė Lietuvos Kronikos sąjungos skyriai, įsteigti įvairiose vietose ir įvairiuose kraštuose.

Australijos lietuviai surinko 9500 dol., tame skaičiuje Melburne – 7600 dol. Organizuojant aukų rinkimą ypatingu aktyvumu pasižymėjo Genė Baltutytė. (Jos asmeninės stambios aukos į šią sumą neįeina.)

Vokietijos lietuviai surinko 8900 dol. Šioje rinkliavoje labai daug nusipelnė kun. Konstantinas Gulbinas. (Jo asmeninės stambios aukos į šią sumą neįjungtos). Iš tos bendros sumos 600 dol. surinko kun. Aug. Rubikas Memingene.

JAV grupinių aukų surinkta 4000 dol., iš kurių pusę šios sumos surinko Lietuvos Kronikos sąjungos Broktono skyrius, 1300 dol. buvo gauti Sudbury, Omahos ir Edmonto skyriuose. Likusi suma buvo suaukota Worchesterio, Auroros, Clevelando ir Daytona Beach lietuvių.

Kanadoje grupinių aukų bendra suma 2300 dol.; iš jų 2000 dol. surinko Toronto lietuviai.

Pietų Amerikoje Venecueloje lietuvių rinkliavoje buvo gauta 1800 dol., Kolumbijoje – 500 dol. Sprendžiant pagal "LKB Kronikos" knygos paskelbtus sąrašus, grupinių aukų buvo gauta iš viso 26500 dol.

Chicagoje Ona Pranckevičiūtė keturių jos pensionate globotų asmenų atminimui, įnešė 4600 dol. auką. (Bus daugiau)

romuva / jav

Leidinėlis senojo lietuvių baltiškojo tikėjimo puoselėjimui. Leidėjas: Lietuvių etninė religinė bendruomenė Romuva JAV-ėse. Redaktorius: Dr. Audrius Dundzila (Vytauto Didžiojo Universitetas, Daukanto 28, 3000 Kaunas, Lietuva). Administratorė: Vilija (Box 193, Postal Station U. The Queensway, Toronto, Ontario M8Z 5P1 Canada). Kaina: 1.50 US\$. Prenumerata: 4 US\$ JAV-ėse, 6 US\$ kitur.

AR TIKRAI PAŽISTAME SAVO KRAŠTĄ?

Vytautas Labūnaitis, Vilnius

Svetimų kraštų geografa Lietuvos ieškotų skaičiuodami šiaurės platumos, rytų ilgumos laipsnius ir minutes. Mums Lietuva ten, kur bėga Šešupė, kur Nemunas. Ten, kur mūsų protėvių nuo seno gyventa, kur jų šventi kapai.

Šimtas šešiasdešimt devynių valstybių eilėje Lietuvai tenka šimtas dešimtoji vieta. Jos plotas 65,2 tūkstančio kvadratinio kilometro. Savo teritorija Lietuva artima Airijai, Austrijai, Belgijai, Bulgarijai, Danijai, Dominikai, Kosta Rikai.

Nemuno krašte gyvena 3 milijonai 708 tūkstančiai žmonių. Tai maždaug tiek pat, kiek jų yra Albanijoje, Norvegijoje, Jordanijoje, Libijoje, Nikaragvoje, Paragvajuje, Naujojoje Zelandijoje. Keturi penktadaliai Respublikos gyventojų lietuviai, 9,4 proc. rusai, 7 proc. lenkai. Likusioji dalis – baltarusiai, ukrainiečiai, žydai, totoriai, latviai.

Lietuvoje – milijonas šeimų. Kokios jos? Trečdalis mažos – 2 asmenų. 540.000 šeimų – 3-4 asmenys. Palyginti nedidelė dalis (120.000) vadinamų gausių šeimų, kuriose 5 ir daugiau žmonių. Šeimose gyvena 87 proc. Atskirai nuo šeimų – 5 proc. Vienių žmonių 8 proc. Dalis gyventojų – žmonės, kurių santuoka dėl įvairių priežasčių iširo. Našlauja beveik 240.000 moterų ir 33.000 vyrų.

Lietuvoje gyvena 1 milijonas 776 tūkstančiai vyrų. Moterys šį skaičių viršija beveik 200 tūkstančių. Mes – jaunų žmonių kraštas. Vyrų vidutinis amžius nesiekia trisdešimt trijų metų. Moterų amžiaus vidurkis – trisdešimt septyni metai.

Prieškariniame Lietuvos kaime gyveno 77,1, mieste 22,9 proc. žmonių. Lietuva buvo vadinama žemės ūkio kraštu. Dabar šis vardas jai netinka. Kaime liko 31,2 proc. gyventojų. Miestuose, stambiose gyvenvietėse įsikūrė likusieji. Tokio neigiamo pokyčio priežastis vaizdžiai apibūdina "Lietuvių enciklopedija" XV tomas (Bostonas, 1968).

"Antrosios sovietinės okupacijos metu (nuo 1944) prievarta įvedus ūkių kolektyvizaciją ir tuo būdu ne tik atėmus iš ūkininkų ir mažžemių žemę, bet juos dar padarius naujos nepakenčiamos ūkinės sistemos vergais, daug žmonių bėgo iš kaimų į miestus, kur tikėjosi gauti pelningesnio darbo forsuotai plečiamoje pramonė-

je. Miestiečių procentą didina ir kolonistai rusai, kurių dauguma (1959 buvo 7 %) apsigyvenę miestuose".

Pradedant 1986 metais bėgimas iš kaimo į miestą sumažėjo nuo 79 tūkstančių iki 48,6 tūkstančių 1990-aisiais. Per tą laikotarpį į kaimą grįžo beveik trečdalis milijono žmonių. Šį procesą skatino įvairios priežastys. O bene svarbiausioji – savarankiškas ūkininkavimas, galimybė atsiimti savo tėvų, senelių žemę.

Vienas ir dvi dešimtosios proc. mūsų gyventojų yra neraštingi. Šiuo rodikliu Lietuva užima 24 vietą pasaulio valstybių sąrašė. Jos (Lietuvos) "partnerės" čia yra Austrija, Belgija, Danija, Didžioji Britanija, Islandija net Japonija ir Kanada. Respublikoje yra 668 mokslų daktarai, beveik penki tūkstančiai mokslo kandidatų. Statistikos departamento duomenimis, pernai aukštųjų mokyklų absolventais tapo 423 medikai, 227 teisininkai, 1787 pedagogai, 2707 inžinieriai, 131 agronomas, 1547 ekonomistai, 163 veterinarijos gydytojai, 184 zootechnikai.

Skaičiai gražūs, tačiau nedžiuginantys. Štai iš Vilniaus technikos universiteto 548 absolventų kas dešimtam surasta darbo vieta. Sostinės politechnikumą baigusius įdarbinta tik trečdalis.

Lietuva niekada nebuvo "plačiosios tėvynės" išlaikoma, nors apie tai garsiai šūkavojo sovietiniai propagandistai. Žemės ūkio produktų gamyba ji lenkė ir darbščiasias savo kaimynes Latviją ir Estiją. Štai pėmai vienam gyventojui (visuomeniniuose ūkiuose) pagaminta 876 kg. grūdų (Latvijoje 604, Estijoje 605), bulvių 422 (379,391), daržovių 79 (63, 66), mėsos 142 (115,139) pieno 847 (704,763).

Iš savo asmeninių pagalbinių ūkių Lietuvos gyventojai pardavė daugiau kaip milijoną tonų pieno. Be to beveik 70.000 miestiečių šeimų pačios apsirūpina daržovėmis ir vaisiais. Prie-

Tomas Pukštys, kuris yra vienas iš pirmaujančių Amerikos sportininkų ieties metime ir rimtas kandidatas į JAV olimpinę rinktinę. Jis šį pavasarį jau laimėjo eilę svarbių varžybų. Ed. Šulaičio nuotr.

TOMAS PUKŠTYS IR ROMAS UBARTAS PIRMAUJA

Kaip žinome, Tomas Pukštys yra garsusis Amerikos ieties metikas, kilęs iš Chicagos, kuris dabar yra JAV olimpinės rinktinės kandidatas. Romas Ubartas yra tarptautinio lygio disko metikas iš Lietuvos, kuris šiuo metu vieši Amerikoje pas Pukštį ir kartu dalyvauja įvairiose Amerikos lengv. atletikos varžybose. Taip pat kartu su Ubartu į Ameriką buvo atvykęs ir Ubarto treneris Vytautas Jaras, bet jis netikėtai susirgo, ir turė-

jo grįžti atgal į Lietuvą.

Ypatingai džiugina Ubarto geri pasirodymai. Tik atvykęs į Ameriką, jis balandžio pradžioje čia buvusiose varžybose diską numetė

69,50 m. o po savaitės – 68,10 m. Tada su panašiu rezultatu jis vėl buvo pirmasis stambiose tarptautinėse varžybose Walnut mieste, Kalifornijoje. Balandžio 25 d. Martinique saloje, Karibų salyne, pravestose didžiulėse varžybose jis vėl užėmė pirmąją vietą.

Nuo jo neatsilieka ir buvęs chicagietis Tomas Pukštys. Jo šio sezono pasekmė – 80,16 m. yra geriausia Amerikoje pavasario sezono. Ir jis, kaip ir Ubartas, visose varžybose pelnė pirmasias vietas ieties metime.

Čia reikia pažymėti, kad Tomas savo geriausioju treneriu laiko savo brolių, Andrių, kartu su tėvais gyvenančių Chicagoje. Todėl ir pats Tomas netrukus grįžta į Chicagą ir čia dar žada pasitreneruoti prieš atrankines varžybas į JAV olimpinę rinktinę.

Reikia manyti, kad Tomą Pukštį ir toliau lydės varžybinė sekmė ir jis pateks į JAV olimpinę rinktinę, kurioje, be abejo, sau vietą Lietuvos komandoje užsitikrins ir Romas Ubartas.

E. Šulaitis.

A. † A.

JUOZUI STEMPUŽIUI

mirus, šeimai bei artimiesiems reiškiamo širdingiausią užuojautą.

Senai buvę Čiurlioniečiai iš Los Angeles, Kalifornija

Valė Barauskienė
Laima Jarašūnienė
Janina Čekanauskienė
Aldona Juodvalkienė
Antanas Pavasaris
Kleiva Vidžionienė
Vladas Gily
Emanuelis Jarašūnas
Petras Maželis
Vincas Juodvalkis
Jonas Petronis

A. † A.

JUOZUI STEMPUŽIUI

mirus, šeimai, Clevelando lietuviams ir Tėvynės Garsų klausytojams, gilia užuojautą reiškia

Pasaulio Lietuvių
Bendruomenės Valdyba

A. † A.

RAIMUNDUI KUDUKIUI

netikėtai žuvus, jo žmoną GRAŽINĄ, vaikus ir tėvą PETRĄ KUDUKI su giliu liūdesiu užjaučiame

Antanas ir Aniceta Januškos

A. A.

JUOZUI STEMPUŽIUI

mirus, šeimai, giminėms nuoširdžią užuojautą reiškiamo ir kartu liūdimė netekę mielo komiteto nario.

Clev. Lietuvių kultūrinių
darželių komitetas

DAUG DUOMENŲ, KAD VALSTYBĖ PAVOJUJE

(Atkelta iš 1 psl.)

konflikto atveju paleidžiamas parlamentas...

Nuo savęs noriu pridurti, kad per tas kelias dienas Vilniuje su "politologais" pasikalbėjęs – jaučia labai didelį pritartimą premjerui. Tą pat ir aš jaučiu.

SKANDALINGOJE LITŲ ISTORIJOJE: Į AVANTIŪRĄ ISIPAINIOJĘS ŠVEDIJOS BANKAS

Kaip žinome, US Banknote Corporations buvo sudariusi sutartį pagaminti Lietuvai litus. Jis sąlygų neįvykdė, tad iš jos buvo pareikalauta delspinigių. Tos firmos atstovas atvyko į Lietuvą derėtis dėl tų delspinigių išmokėjimo. Tačiau firmos atstovas J. Willingsas atvykęs derėjosi ne su pagrindine litų kontrakto savininke – Lietuvos Vyriausybe, o su Lietuvos piliečiu R. Purtiliu, kuris šiuo metu nebedirba nei Vyriausybėje nei Lietuvos banke. Pasibaigus akreditavimo galiojimo laikui, nepanaudoti pinigai turėjo būti grąžinti jų savininkui – Lietuvos Valiutos

Fondui ir Lietuvos Vyriausybė pati būtų sumokėjusi už likusius litus. Nėra jokio įrodančio dokumento, kad pinigai grąžinti ir įrodymo, kad laiku buvo sumokėta firmai už dvi priešpaskutines litų sumas. Tad firma, nesulaukusi atlyginimo iki birželio (1991 m.) pabaigos, sulaukė paskutiniųjų litų siuntą, kurioje yra dalis svarbiausių lito nominalų. Už nesumokėtus pinigus tarpininkai, padėję į banką, gaudavo sambius nuošimčius, kurių taip pat neatidavė Lietuvos Vyriausybei.

LIETUVĄ RADAU VEIK NEPASIKEITUSIĄ

Oras pradeda atšilti, tik dažnokai palyja. Kaip sako seni žmonės – dažnas lietus – pilni aruodai grūdų. Tikėkimės!

Produktų kainos smarkiai pašoko. Rublius jau reikia neštis maiše. Maisto produktų yra, tik sviestas ir cukrus pagal talonus.

Talonai – rublių pakaitalas

Lietuvos banko valdyba praneša, kad siekiant sumažinti piniginių ženklų – rub-

lių trūkumą, nuo š.m. gegužės 1 d. išleidžiami į apyvartą 200 ir 500 nominalo talonai. Šie talonai yra vertybiniai popieriai ir cirkuliuoja taip pat kaip rubliai.

Šie talonai atlieka pinigų funkcijas ir turi būti priimami visų rūšių mokėjimams. Talono nominali vertė lygi analogiškai banko bilietų – rublių vertei. Mokant talonais, grąža gali būti išduodama rubliais ir talonais.

Nuo š.m. gegužės 1 d. bankai 40% darbo užmokesčio, kitų mokėjimų išmoka talonais. Talonai gražiai padirbti ir jų falsifikavimas taip pat komplikotas, kaip ir kitos rūšies pinigų. Pasakyčiau, kad Lietuvos Vyriausybė labai sumaniai išsprendė rublių trūkumą, kuris susidarė dėl nežmoniškos infliacijos Rusijoje, gal dar prisidėjo tyčinis noras pakenkti Lietuvos Respublikai.

Politinių kalinių atstovai, protestuodami dėl butų stygiaus balandžio 30 d. užėmė Vilniaus mero įstaigą, šaukdami "Mirtis Štarui (merui), mirtis Grumadui (valdybos pirmininkui)". Ir miesto meras ir valdybos nariai bandė kalbėtis su piketuotojais. Deja, bendros kalbos nebuvo.

Kai miesto meras ir valdybos nariai paliko kabinę-

A. DUNDZILA RAŠO

Ryšium su š.m. kovo 19 ir 26 d. DIRVOJE atspausdintu mano straipsniu apie Vytauto Didžiojo Universitetą (VDU) ir šiomis dienomis Redakcijoje gautu balandžio 22 d. VDU Rektoriaus A. Avižienio laišku, pareiškiu:

1. Savo dviejų straipsnių esminius duomenis ėmiau iš Lietuvos spaudos. Straipsniuose išvadinau viso net 10 spaudos šaltinių, tarp kurių buvo du pasikalbėjimai su pačiu A. Avižieniu. Tai buvo vieša, iš pirmųjų šaltinių imama, pasirašyta medžiaga, sakyčiau – net statistiškai apčiuopiama. Mano straipsnyje tilpo ir teigiamų ir neigiamų komentarų apie VDU.

2. Savo laiške A. Avižienis konkrečiai neigia šį mano sakinį apie prorektorės L. Baškauskaitės pašalinimą: "Čia A. Avižienis reagavo į buvusios VDU-o prorektorės (jei neklystu, 1991

tą, čia jaučiai išikūrė piketuotojai, atsinešę su savimi bandelių, pieno butelių, plakatus ir garsiakalbius. Sekantį rytą piketuotojai dar tebebuvo mero kabinete. Savivaldybė jau suteikė 39 butus.

gale iš pareigų paties Rektoriaus A. Avižienio pašalintos)...". Gautas laiškas įrodo, kad tuo savo sąlyginu ("jei neklystu") teigimu klydau, kad VDU prorektorė iš pareigų nebuvo pašalinta. Tą faktą priimu, juo reiškiau pasitenkinimą, skatinu skaitytuosius A. Avižienio pareiškimu tikėti.

3. Labai džiaugiuosi, kad A. Avižienis savo laiške pranešė, kad prorektorė "ir dabar tose pareigose tebėra, dirba sėkmingai". Tai naujas faktas, prieštarausiantis ankstesniems A. Avižienio pareiškimams spaudai. Remiantis čia minimu A. Avižienio laišku, išeity, kad sekmingai dirbančią prorektorę A. Avižienis gal be pagrindo šurkščiai kritikavo 1991-XII-21 d. "Kauno Tiesoje". O be reikalo ir 1991-X-19 d. "Literatūra ir menas" skelbė apie tuos net tris iš prorektorės reikalautus atsistatydinimus. Gal be reikalo kunkuliavo tas desėtkas straipsnių Lietuvos spauldoje. VDU peticija, praveistas personalo įvertinimas, į temą ir ne į temą spausdinti pasisakymai bei komentarai ir t.t.

4. Iš esmės džiaugiuosi visais skaitytojų atsiliepimais ir ypač A. Avižienio žadėta informacija DIRVAI. DIRVAI siunčiamą informaciją raginu paskelbti ir Lietuvos spauldoje. VDU -ui linkime vidinės taikos ir sėkmės

MILLICOM INTERNATIONAL CELLULAR PRANEŠA KAD JAU YRA GALIMAS

TIESIOGINIS TELEFONINIS SUSISIEKIMAS SU LIETUVA

Nuo dabar jau galima tiesiai skambinti į Lietuvą bet koku telefonu, kuris naudoja AT&T ilgų distancijų linijomis.

Millicom International Cellular pagalba šie tiesioginiai paskambinimai bus sujungiami su Comliet telefonais Lietuvoje. Norintieji pasinaudoti šiuo patarnavimu prašome

skambinti 011-7-0128-290-000
tarp 6:00 ir 11:00 val. ryto.

BALSAVIMAS

Vladas Vijeikis

Susitikęs savo draugą Florijoną klausiu:

– Ką galvoji apie rinkimus?

– Nieko negalvoju ir negalvoju. Pasirinkimas buvo labai keblus, bet galima buvo išlaviruoti. Reikia žiūrėti, kuri mergaitė į tave sva jingom akim žiūri. Jeigu tokių nėra, tai graibstaisi apie tas, kurios pro šalį žiūri.

Sustabdžiau jo tolimesnius pasakojimus, nes numaičiau, kad čia nebus pabaigos. Tad sakau: – Florijonai, ne apie tuos pasirinkimus kalbu. Čia ne senų senovė, čia dabartinė kasdieninė, dabartis. Ar girdėjai? Dabar vyksta pasiruošimas rinkimams. Greit bus renkami Amerikos prezidentas. Už ką tu balsuosi?

Florijonas susimastė. Mastydamas pripylė stiklinės ir dar bent kiek pamasėjęs, sako:

– Klausimas beveik sunkus. Bet ne visiškai. Per visą savo gyvenimą Amerikoje balsavau už respublikonus. Lyg būčiau jų partijos narys. Tad aišku, kad balsavau už Bushą. O dar daugiau mano respublikonišką entuziazmą pakėlė Reagano atsilankymas Marquette parke. Jis lietuviškus blynus tos gatvės restorane valgė. Pamaniau, tas tai tikras mūsų draugas. Ką kiti prezidentai per pusšimtį metų kalbėjo, tas padarys. Rytoj, Lietuva laisva!

– Florijonai, nebūk naivus. Nejaugi manai, kad dėl blynų...

Florijonas neleido man pabaigti.

– Nelaikyk manęs kvailėliu. Žinoma, kad ne dėl blynų. Bet pusšimtį metų kartojant, reikia pagaliau ką nors daryti. Ir ką tu manai? Kai atėjo tikras reikalas, mūsų respublikinis prezidentas nei pipt. Gorbačiovas užsuko dujas, benzina. Manė, pasmaugs Lietuva. Ką mūsų Bushas? Nei pipt. Jam taip rūpėjo gelbėti savo draugą Gorbį, kad jis užmiršo visus pažadus Lietuvai. Įskaitant Latviją ir Estiją. O paskui dar baisiau. Kai Gorbačiovo tankai traiskė lietuvius, ar manai, kad jis ką pasakė? Nei pipt. Va, kada lietuviai patys išsilaisvino tai ir Bushas prisidėjo. Mat labai lengva žygiuoti su laimėtojai.

Dabar visi ant to nabago Busho šunis karia. Bedarbė – jis kaltas. Lėktuvus nukrito – jis kaltas. Daugiasiai visi kabinasi į jo skvermus dėl ekonomijos. Sako: ekonomija kažkaip nukreipė, o

Bushas nieko nedaro. Ir gerai, kad nedaro. Jeigu žmogus neišmano ką daryti, tai tegul nieko nedaro. Aš tau pasakysiu: aną dieną sutriko mūsų namo vamzdeliai per kuriuos šiltas ir šaltas vanduo bėga. Mano žmonlė atsisuka rankena, kad savo kūną gražiai nudailinus, o ją užpila šaltas vanduo. Baisiai rėkdamas atleikia pas mane. Sakau... tu ne tą rankeną sukai. Va aš tau parodysiu. Atsukau kita rankeną. Atleikia dar labiau rėkdamas. Tu mane išvirti nori? Tik karštas vanduo bėga. Čia aš dar vieną kita vamzdį sukiničiau, bet rezultatų nepasiečiau. Tad matai. Čia tau aiškus įrodymas, kad jeigu neišmanai, tai nelysk. Bushas šiuo atveju teisus ir gudrus. Nežino, tai ir nelen da. O ko jam lysti, jeigu gudriausi ekonomistai atsakymo nežino. Va, kai viskas susitvarkys, tai ir jie išlys rėkdamai... ar aš neskaičiau!!!

– Tad man ir nepasakei, ką tu darysi balsavimo vietoje.

– Ir neskakysiu. Balsavimas yra slaptas ir niekas neturi teisės žinoti už ką aš balsuoju.

– Florijonai, iš tavo ankstyvesnių pareiškimų negaliu suprasti už ką tu nebal suosi, ir nežinau už ką tu balsuosi...

Tuo metu pasirodė Florijonienė.

– Girdžiu, kad kalbate apie balsus. Balsai balsam nelygūs. Bet jeigu manęs paklaustumėt, tai sakyčiau, kad Pavoroti pats geriausias balsas. Žinoma, sako, kad Karuzo buvo geresnis, bet jo negirdėjau. Mario Lanza labai geras. Tą girdžiu televizijoje, o kas liečia lietuvius tai...

– Brangute, mes čia ne apie balsus, bet apie balsavimą kalbame, – labai švelniai pertraukd Florijonas, – už ką tu balsuotum?

– Reikia gerokai pagalvoti. Bushas labai neatraktivus vyras. O tie demokrat, labai į svetimas mergas žiūri. Išrinksi tokį, tai Florijonas turės pasiteisinimą. Ims sekti prezidentą. Kaip tu manai kreipėsi į mane.

– Aš manau, kad... – labai susirezgiau savo galvoje, – aš manau...

– Tų nemanyk, o tiesiai sakyk.

– Aš manau, kad šioks toks nusikreipimas į moterų pusę turi didelę reikšmę valstybės valdyme. Tik reikia stebėti, kokias pasirenka. Ar turi gerą skonį. Kiti šioje srityje yra baisūs kvailiai. O svarbiausia, ar moka nusišlepti. Jeigu žino, bus geras valstybės tvarkytojas, – dar norėjau daugiau argumentų pateikti, bet Florijonienė neklausė.

– Jūs visi vyrai vienodi! – šuktelėjo, – ar prezidentas, ar šiukšlevežys. Naujas sijonas, lekiate paskui

CHICAGOS LITUANICOS FUTBOLININKAI LAIMI

Chicago "Lituanicos" futbolininkai jau pradėjo savo 42-ą sezoną. Dabar klubas namais pasirinko Lemonte Pasaulio lietuvių centre esančia aikštę, kur klubo pirmoji ir rezervinė komanda žaidžia savo rungtynes.

Toje vietoje klubo reprezentacinė vienuolikė turėjo tris pasirengimo – draugiškas rungtynes, nors oras joms būdavo vis prastas: daugumoj lydavo ir nelepino šiluma. Visas trejas "sustygavimo" varžybas "Lituanica" laimėjo – prieš Addison 1-0, Vikings – 5-3 ir Spartą 2-0.

Pirmosios pirmenybių rungtynės "Metropolitan" lygos "Major" divizijoje įvyko balandžio 26 d. prieš šios divizijos naują Waucondos miesto "Chiefs" vienuolikę. Tai jauna ir energinga komanda, kuri pernai pajėgė laimėti pirmąją vietą iš 14 lygos vienuolių. Tačiau "Lituanica" pasirodė pajėgesnė ir nugalėjo 2-0, tuo pasiekdama pirmąją pergalę, po kurios, reikia

manyti, seks ir daugiau jų. Ir šį kartą lynojo, tad publikos nebuvo daug, nes tuo pačiu laiku kaip tik vyko ir Chicago Lietuvių Operos pastatymas Ciceroje. Įvarčius įmušė P. Masnyak ir R. Urbonavičius.

"Lituanicos" klubo vadovybė kviečia daugiau susidomėti savosios reprezentacinės komandos išlaikymu. Dalyvaujant geriausių Chicago ir apylinkių komandų pirmenybėse yra žymiai daugiau išlaidų, ypatingai, kuomet dabar gana daug žaidėjų yra iš Lietuvos, kuriuos reikia vienaip ar kitaip paremti. Be jų talkos Lituanica jokių būdu negalėtų išlaikyti "Major" divizijoje. Tad lietuvių publika yra raginama labiau paremti savuosius gausiu atsilankymu ir aukomis.

Beje, pirmųjų komandų susitikimai vyks 3 val. p.p.; prieš tai rungtyniaus rezervinės vienuolikės. Pusė rungtynių bus žaidžiama namuose – Lemonte, o pusė – varžovų aikštėse.

Ed. Šulaitis

paknopstom. Namie daug geresnis. Bet ar jūs matote?!! Jūs!!!

Ji dar šaukė, bet jau buvo sunku išgirsti.

Mūsų pasikalbėjimus rimtomis prezidento rinkimų temomis ir teko nutraukti.

NEPAMIRŠKITE
ATNaujinti
DIRVOS
PRENUMERATĄ

TORVIL LTD.

would like to inform all of our clients that our „TORVIL 92” catalogue contains almost everything that you would desire to send to your Old Country. Please note that the prices listed in „TORVIL 92” were chosen for your advantage. Catalogues can be ordered by telephone. SELF PACKED PARCELS (BY AIR OR BY BOAT)

You pay only \$1.20 per Kg or \$0.50 per lb. to send a parcel to your country.*

CALL TOLL FREE CANADA 1-800-661-0210

U.S.A. 1-800-972-9284 or 1-800-932-7995

CANADA

Head Office: 63 Galaxy Blvd., Unit #7, Rexdale, Ontario M9W 5P1 Tel. (416) 798-3320 Fax (416) 798-3321

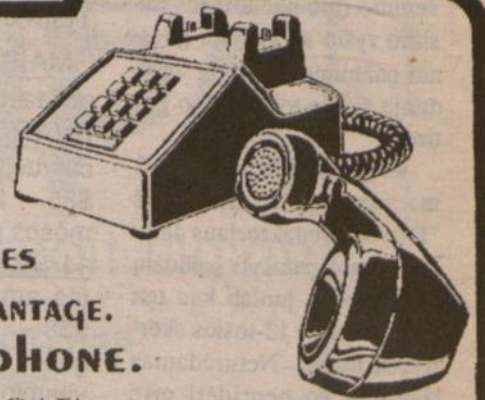
Branch: 404 Roncesvalle Ave., Toronto, Ontario M6R 2M9 Tel. (416) 534-3860 Fax (416) 533-4910

U.S.A.

Head Office: 2136 West Chicago Ave., Chicago, Illinois 60622 Tel. (312) 278-5258 Fax (312) 278-0875

Branch: R&R INTERPOSTMIR 1055 Broadway, Buffalo, N.Y. 14212 Tel./Fax (716) 894-9880

* This offer is valid for the catalogue orders only. Please note that this price is already included in the prices of the items.

The most attractive
low prices

NE TUO ADRESU!

Bronius Nemickas

Kasperas Radvila, 1992 m. kovo 26 d. "Dirvoje" Nr. 12 apšaukęs mane "neatladžiu VLIKo kritiku", priekaištingai šaukia dalintis mintimis su skaitytojais naujai atsiradusiomis svarbiomis temomis, Lietuvai išsivadavus iš pavergties, būtent: "apie išeivijos lietuviams atimtą Lietuvos pilietybę, apie turėtų nuosavybių negražinimą, žmoniškumą į šalį nustumiant, bei nuosavybių išsigijimo Lietuvoje klausimais ir kita".

Su skaitytojais dalintis mintimis apie iš sovietinės priespaudos išsivadavusios Lietuvos gyvenimo tikrovę nėra jau taip paprasta, kaip atrodo, žvelgiant iš saulėtos Floridos paatlantės. Viena, mes, nuo Lietuvos atitolę, nebeįstengiamie tiksliau suvokti, kas ten iš tikrųjų dedasi. Tatai akivaizdu ir iš Kaspero Radvilos nagrinėti siūlomų temų: jos išriedinamos tik iš jausenos ir todėl daugiau nuslysta nuo tikrovės. Antra, norint pakenkti siūlomas temas, reikia, kad ir skaitytojai (nors ir apgraužiamieji) būtų apsipazinę su Lietuvos naujaisiais teisės nuostatais, bent su tais, kurie reguliuoja pilietybę ir nuosavybę. Ir trečia, išeivijos laikraščiai, matyt, nemėgsta, nevertina, beveik neskelbia ir nekomentuoja Lietuvos naujųjų įstatymų. Kas kita yra lietuviškos vestuvės, auksinės vedybų sukaktys, meilės novelės, pasenusias naujienas atrajojančios sieksminės apžvalgos! Joms netrūksta vietos išeivijos laikraščių skiltyse. Išeivijos laikraščių abejingumą, šaltą laikyseną Lietuvos gyvenimo (tuo pačiu ir jos teisinio ryšio su išeivija gilesnio pažinimo atžvilgiu vaizduoja šokiai tokia mano patirtis.

Grįžęs iš Lietuvos. 1991 m. vasaryje apturėjau iš "Dirvos" redaktoriaus laišką. Prašė parašyti įspūdžių iš Lietuvos, juolab kad ten buvau sausio 13-tosios skerdynių metu. Neturėdamas daugiau ko bepridėti prie tos tragedijos aprašymų, kuriuos jau buvo paskelbė išeivijos laikraščiai, nusiunčiau "Dirvai" vieno būdingo bene įstatymo "Dėl išlikusio nekilnojamo turto gražinimo tvarkos ir sąlygų" projektą. Be to, parašiau, kad esu iš Lietuvos parsivežęs visą pluoštą panašios medžiagos. Jei jai "Dirva" do mėtusi, mielai nusiųščiau. Deja, ligi šiol "Dirva" tyli: nei nusiųstojo įstatymo projekto skelbia, nei daugiau panašios medžiagos geidžia.

Tiesa, praėjus kelioms savaitėms, skaičiau "Girdėta iš Vilniaus" skiltyje, kad "Dirvos" redakcija turinti minėtąjį įstatymo projektą. Tai tik tiek tebuvo domesio naujai – šiais Lietuvos pagrindiniais teisės nuostatais.

Jei prieš metus "Dirva" būtų paskelbusi, be jau minėtojo, dar ir tokius įstatymus ar jų projektus, kaip žemės reformos, žemės ūkio įmonių turto privatizavimo, komercinių bankų, užsienio investicijų, pilietybės, nekilnojamo turto miestuose gražinimo, valstybinių butų privatizavimo ir kt., tai, reikia manyti, kad dėl tuose įstatymuose ir jų projektuose išeivių įžvelgiamų kontraversijų išriedėjusi diskusija būtų galėjusi turėti pozityvios įtakos abišalei sandermei.

DIRVOS PRIERAŠAS.

Jei Dirva visus įstatymų projektus ir priimtus įstatymus būtų skelbusi, nebūtų likę vietos nei rašiniams, nei skelbimams, kurie padeda laikraštį išlaikyti.

Kiti reikalai, jei būtų atsiradę savanorių, kurie juos būtų sutraukę ir paryškinę. Deja, tokių neatsirado...

BILIETAI Į TAUTINIŲ ŠOKIŲ ŠVENTĘ

ir jos banketą jau gaunami Gift International – Vaznelių prekyboje Chicagoje, arba paštu: Lithuanian Folk Dance Festival 2713 West 71st St. Chicago, IL. 60629.

Šventės bilietai yra po \$10.00, \$15.00 ir \$20.00 asmeniui, o banketo bilietai po \$35.00 Čekius rašyti "Lithuanian Folk Dance Festival" vardu.

MAISTO SIUNTINIAI

pristatomi į namus. **55 SVARAI** – dešros, sūris, cukrus, aliejus, kava ir kt., \$85.– **22 SVARAI** vien tik mėsos gaminių, \$85.– **11 SVARŲ** dešrų, 6 dėžutės amerikietiškos kavos, \$58.– Prie visų siuntinių galite užsakyti aspirino ir vitaminų.

TRANSPAK,
2638 W. 69th St.,
Chicago, IL 60629,
312-436-7772.

SAULĖLEIDŽIO SONETAI

A.a. Stasio Santvaro pasakutinė poezijos knyga, išleista Vilties Draugijos, įrišta į kietus viršelius ir sukrauta Dirvos redakcijoje.

Knyga parduodama po 10.00dol. ir gaunama šiuo adresu: **DIRVA**
19807 CHEROKEE AVE.
CLEVELAND, OH. 44119

PARENGIMAI

• GEGUŽES 12, 19 ir 26 d. 7:30 v.v. Dievo Motinos parapijos auditorijoje šokių pamokos ir baliniai šokiai.

• GEGUŽES 23-25 d. d. Lietuvių Klubas ruošia "Memorial Day" festivalį: "Casino", muzika, šokiai.

• GEGUŽES 25 d. Prisiminimo diena ruošia Šv. Jurgio parapijos karo veteranų 613 postas 8:30 v.r. vėliavos iškeliamos, 9:00 Mišios ir vėliau pusryčiai.

• BIRŽELIO 14 d. Sekmadienį 2 val. p.p. Baisiojo birželio minėjimas – ekumeninės pamaldos Dievo Motinos šventovėje rengia Clevelando Pabaltiečių Komitetas

• BIRŽELIO 28 dieną, Lietuvių Namuose įvyks Clevelando Lietuvių Pensininkų klubo tradicinė gegužinė.

• LIEPOS 12 d. Šv. Jurgio parapijos Gegužinė. Parapijos sodyboje 11:30 val.

• LIEPOS 26 d. sekmadienį 12-ą valandą popiet, Žalgirio šaulių kuopa rengia gegužinę prie ežero Beachland parke – 17815 Canterbury Rd. Cleveland.

• RUGPIŪČIO 2 d. – sekmadienį 12-ą valandą popiet LKVS "RAMOVĖ" Clevelando skyrius rengia gegužinę prie ežero – Beachland parke, 17815 Canterbury Rd. Cleveland.

• RUGPIŪČIO 16 d. Lietuvių Klubo metinis piknikas nariams ir šeimoms.

• RUGSĖJO 11-13 d. Lietuvių

Grandinė, balandžio 25 d. koncertu, baigė dar vienerių metų prasmingą darbą. Tai jau vadovaujant ir talkinant ir vyriausiom ir jauniausiom jėgom.

Grandinė šį kartą į sceną išėjo apjungusi ir pačius jauniausius ir vyresnius, kurie vienu šoku buvo lyg rudenio šalų pakąsti ir lingavo. Bet kitam šokyje pasirodė, kad tik tokius vaidino.

Apie Grandinę, nuolat pasirodančią įvairuojant, dar reikės rašyti. Ir rašyti su meile, su dėkingumu, su noru, kad ji neišsiskirstytų. Su dėkingumu L.A. Sagiams, kad ją mūsų mieste išaugino į didelį meno vienetą.

Koncerte, kurio metu buvo labai daug renginių, susirinko puspenkto šimto žiūrovų. Tai geriausias liudijimas, kad ji per daug metų mus prisijaukino jaunystės polekiu ir meile tautiniam menui. Ar tos V. Bacevičiaus trys nuotraukos apie tai nekalba?

Namų 20 metų jubiliejus ir festivalis.

• RUGSĖJO 12 d. Lietuvių Namų 20 metų jubiliejaus balis.

• SPALIO 3-4 d. JAV LB Clevelando apylinkė ir Ohio apygarda rengia Lietuvių Dienas – Lithuanian Fair Clevelando Dievo Motinos parapijos patalpose.

• SPALIO 10 d. šeštadienį 7 val. vak. Pabaltiečių Bendravimo Vakarai – Latvių salėje. Rengia Clevelando Pabaltiečių Komitetas.

• LAPKRIČIO 15 d. Šv. Jurgio parapijos rudens festivalis 11:30 iki 3:30v.

• LAPKRIČIO 21 d. LKVS-gos "RAMOVĖ" Clevelando skyrius rengia Lietuvos Kariuomenės Šventės minėjimą Lietuvių Namuose – Clevelande.

• GRUODŽIO 24 d. Bendros Kūčios – Šv. Jurgio parapijos salėje 9:30 v.v.

–KARAS BRAUKIA KRUVINĄ AŠARĄ–

Tai Algirdo Gustaičio dienoraštis apie pabėgimą iš Lietuvos per Vokietiją iki D.P. stovyklos Hanau.

Aprašo lagerio gyvenimą, čiurlioniečius, įvairius koncertus, vaidinimus, sporto rungtynes.

Suriša svarbius pasaulio įvykius su pabėgėlių kasdieniniu gyvenimu.

Gausiai iliustruotas, 941 psl. Kaina \$30.00 & pašto išlaidos.

Devenių Kultūrinis Fondas
P.O. Box 10782
St. Petersburg, FL. 33733

CLEVELANDE ir apylinkėse

RUOŠIAMASI LIETUVIŲ NAMŲ ŠVENTEI

1993 metais Clevelandas atšvęs Lietuvių Namų įkūrinimo dvidešimtmetį. Tada bus daug pramogų: žaidimai, kortavimas ir kiti lošimai, loterijos, muzika, įvairus maistas ir šokiai.

Šeštadienį įvyks ir iškilmingesnė dalis su puikia vakariene. Bus pristatyti garbingi svečiai ir buvusieji Lithuanian Village pirminkai.

Namų direkcija sugalvoja praveisti pardavimus ir varžytines, kad sukauptų pinigų remontams. Pavyzdžiui, atnaujinti ar pakeisti sugedusio oro vėsintuvus – kainuoja tūkstančiai.

Dabartinė direkcija nori ne tik namus išlaikyti, bet praplėsti barą, kad būtų vietos norintiems pašokti ar atsisėsti prie stalų.

Atskiri namų kambariai, pvz., viršutinė salė, žemutinė, viršutinis baras ir foyer, apatinis klubo baras, bus "parduodami". Numatomoje ateityje Namai išleis knygėlę su atskirų kambarių nuotraukomis ir jų "pirkimo" kaina. Du kambariai bus neparduodami, būtent, Čiurlionio kambarys ir Rapolio Zambliausko. Čiurlionio Ansamblis tiek metų naudojo patalpas ir nemažai rėmė finansiniai namus, tad direkcija nusprendė Čiurlionio Ansamblių kartu su stambiau Namų rėmėju R. Zambliausku ypatingais pripažinti.

Naujas "savininkas" po kambario pirkimo turės teisę pavadinti kambarį savo vardu. Tas naujas kambario pavadinimas bus patvirtintas pranešant spaudoje arba nuolatine lentele iškabinant kambarį. Kambario nu-pirkimai, pagal valdžios

įstatymą, atleidžiami nuo visų valdžios mokesčių.

Įdomūs mažesni daiktai irgi bus išdėti per festivalį varžytinėms. Namų bičiuliai ir vietiniai prekybininkai paaukos kai kurias prekes parduoti iš varžytinių. Norintieji prisidėti ir paaukoti kokią prekę geram tikslui prašomi kreiptis Dick Marks tel. 381-7287, Donatui Balčiūnui tel. 486-0283 arba John Prizzi 531-2131.

Lankytojai, norintieji pirkti kurią nors prekę, savo pasiūlymą paduoda raštu, užklijuotame voke. Dienos pabaigoje visi vokai atidaro. Prekę gauna tas, kuris daugiausiai pasiūlo. Tokiose varžytinėse galime išsigyti įdomią prekę paly-

Bendras Lietuvių Namų 20 metų sukakties rengimo komitetas. Iš kairės stovi V. Apanius, A. Pautienis, Z. Dučmanas, J. Prizzi, J. Malskis, L. Bilionas, V. Nasvytis, pirm. K. Stemonavičius, R. Bridžius, D. Marks, V. Sniečkus, D. Balčiūnas, T. Kaye. Sėdi: A. Stungienė, U. Kuncaičienė, G. Steponavičienė, M. Budrienė ir N. Motiejūnienė.

gintai pigiai, o Namai vis tiek uždirba. Tuo pačiu prekės aukotojas būna laimingas padėdamas Namams ir kartu išgydamas federalinį mokesčių atskaitymą.

Komitetai jau ruošiasi šitiems užsimojimams. Spausdinimo komitetui vadovaus V. Apanius. Programos skelbimų komitetui va-

dovauja Ada Stungienė. Varžytinių komitetui vadovauja Uršulė ir Eugene Kuncaičiai. Iškilmingo banketo komitetui vadovauj G. Steponavičienė. Festivalio žaidimų komitetas tvarkomas John Prizzi.

*Dainius Degesys,
Namų sekretorius*

Jauni ir gerai žinomi visuomeninkai Eduardas Tuskenis, iš Chicagos, ir Antanina Žmuidzinaitė, iš Vermonto, bus tautinių šokių šventės pranešėjai. Šventės eiga bus perduota lietuvių ir anglų kalbomis. Šokių šventė įvyks liepos 5 d., 1992 m. prie Chicagos.

FOR SALE BY OWNER

Beverly Hills area
4 Bedroom brick bungalow
ASKING \$95,900
CALL 951-3322

Euclid 6 & 6 brick double
3 bedrooms each suit. \$129,500
owner broker
George Knaus Real-estate
481-9300

(10-19)

NATIONAL TRAVEL & TOURS

Tel: (216) 932-6100 Fax: (216) 932-5236

KELIONĖMS | LIETUVA IR |
KITAS PASAULIO ŠALIS

SKAMBINKITE
RITAI STAŠKUTEI
932-6100

(12-15)

APARTMENT FOR RENT
LAKE SHORE -185 St. Area
Modern, 1 bedroom apt.
Appliances, Air cond.
Garage. Quiet bldg. No pets.
Reference. Lease.
\$325 Per Month.
Telf. 338-3205

(19-...)

LANDSCAPE CONSTRUCTION CO. FOR SALE

Established 1984 East Side
Complete Landscape Co.
Sell all or just Maintenance
Div. including newer trucks,
trailers & equipment
principals only.
216-953-1513

(19-20)

FOR RENT
large garage corner
47 & Payne Ave.
752-3770

Ieškau Česlovo Gedgaudo
knygos "Praeities paieškant"
Tel. (216) 531-8207

Siuntiniai į Lietuvą -

69 centai už svarą, jei siuntinys sveria daugiau šimto svarų;

79 centai už svarą lengvesniems siuntiniams.

Jokių papildomų priemonių!

Pasiteiraukite dėl skubiau pristatomų maisto siuntinių.

Greitai pristatomi pinigai Lietuvoje doleriais.

Gegužės 23 d. ofisas bus uždarytas.

atlanta IE

639 East 185th Street
Euclid, OH 44119

Telefonas (216) 481-0011

Dirbame: antr. - penkt. nuo 9 v.r. iki 5 v.v., šeštad.
nuo 9 v.r. iki 2 v. popiet

JAKUBS AND SON Laidojimo Įstaiga

Della E., William J. Sr.,
William J. Jakubs Jr. ir
Barbara Jakubs Schmidt

Licenzijuoti direktoriai ir balzamuotojai

936 East 185th Street, Cleveland, Ohio 44119

Tel. (216) 531-7770

Laidotuvių koplyčia erdvi, vėsinama
teikianti jaukią atmosferą rūdiesio
valandoje. Didelė aikštė automobi-
liams pastatyti.

TAUPA

Lithuanian Credit Union

Lietuvių Kredito Kooperatyvas
767 East 185th Street
Cleveland, Ohio 44119

481-6677

RITA MATAS - Broker - G.R.I. - C.R.A.

MATAS REALTORS

2412 CEDARWOOD ROAD
PEPPER PIKE, OH 44124
(216) 473-2530

18021 MARCELLA ROAD
CLEVELAND, OH 44119
(216) 486-2530

ADV. VYTAS MATAS - teisinis patarėjas

NORMLS

DIRVA

IVYKIŲ KRONIKA

PRANEŠIMAS LIETUVOS PILIETYBĖS PAŽYMĖJIMO IŠDAVIMO REIKALU

Ryšium su kai kurių biuletenių išspausdinta žinia apie netolimą "Lietuvos Pilietybės Pažymėjimo" išdavimą Amerikos lietuviams, turintiems teisę į pilietybę, Lietuvos ambasada praneša, kad šiuo klausimu ji, susitarusi su L. Nuolatine Misijsa prie J.T.O., painformuos visuomenę apie išdavimo procedūros išdavimo pradžią ir taisykles.

Patariama kreipti dėmesį tikrai į Lietuvos diplomatinę bei konsulinę misiją teikiamą informaciją. Šiuo tarpu visi yra prašomi susilaikyti nuo susirašinėjimo su L.R. įstaigomis, o laukti minėtų žinių.

Taip pat ir projektuojamųjų referendumų klausimu bus suteikta galimai išsamesnė informacija.

PANAIGINAMOS LENGVATINIS ĮVAŽIAVIMAS Į LIETUVĄ

Lietuvos Ambasada Washingtone praneša, kad nuo š.m. gegužės mėn. 15 d., 24.00 val., bus panaikintas lengvatinis įvažiavimas į Lietuvą. Įvažiavimo vizos nebebus išduodamos pasienio kontrolės postuose tiems asmenims, kurie vyks ta Lietuvon su JAV pasais. Išimtis bus daromos tikrai asmenims, keliaujantiems su pranešimu apie artimųjų mirtį.

Šios taisyklės bus taikomos visiems tų šalių piliečiams arba nuolatiniams gyventojams, kuriose yra Lietuvos Respublikos Atstovybės su veikiančiais Konsuliniais skyriais.

BURIUOS COLUMBO KELIAIS

Iš Klaipėdos senam jūrų vilkui Clevelande atėjo žinia, kad Columbo atradimų 500 m. sukakties kelionėje per Atlantą buriuos trys lietuvių jachtos: "Lietuva", "Žilvinas" ir "Laisvė". Anot JAV spaudos, 82 buriariai laivai pradėjo šią kelionę iš Columbo gimtojo Genovos uosto, Italijoje. Pirmas sustojimas bus Cadiz uoste. Ispanijoje, kuri rėmė Columbo atradimų keliones. Čia prie burinio laivyno prisijungs ir lietuviškos jachtos.

Kelionėje per Atlantą dalyvauja įvairių klasių burlaiviai. Juos lydės apsaugos laivai, bus patikimi radijo ryšiai. Nelaimės atveju niekam nereikės bejėgiai plūduriuoti Atlante. Lietuvos buriotojai ir ši kartą pradeda kelionę šūkiu: "Tautos garbei ir vienybei!"

O mes, laukdami jų šiame krante, linkime jiems – GERO VĖJO! Ger.J.

PENKTOJI BRONIAUS JONUŠO STIPENDIJA

Muziko ir kompozitoriaus Broniaus Jonušo stipendija lituanistiką studijuojančiam jaunuoliui ar jaunuolei šiemet bus jau penkioliktoji. Stipendiją įsteigė Br. Jonušo našlė Emilija Jonušienė, gyvenanti Omahoje ir turinti du didelius gražiai, moderniškai įrengtus vyresniesiems gyventi, reikalui esant ir juos prižiūrėti, namus. Paskirdama stipendiją, Jonušienė norėjo įamžinti ir pagerbti savo vyro atminimą ir bent kiek padėti nepasiturinčiam studentui.

Stipendijos dydis – 1000 dolerių.

Norintieji kandidatuoti turi iki 1992 birželio 15 d. atsiųsti prašymą su kurios nors lietuviškos organizacijos rekomendacija ir savo veiklos lietuviškoj dirvoj aprašymu. Stipendijai kandidatą parinks atitinkama komisija.

Iki šiol Broniaus Jonušo stipendiją gavo jau devyniolika jaunuolių; visi jie žinomi lietuviškoj vieklej šiam kontinente ir Europoj.

Prašymus siųsti: Broniaus Jonušo stipendija 9927 Devonshire, OMAHA, NE 68114

ATGYS JŪRŲ PAŽYBA

Kadaise buvęs prabangus keleivinis laivas "SS United States" galės ir vėl skrosti Atlanto bangas. Tur kų bendrovė Marinara Marine Inc. varžytinėse Newport News, VA nupirko nenaudojamą ir rudijantį laivą už \$2.6 milijonų. Norima šį laivą atnaujinti per 3 metus. Kaštus \$150 milijonų.

"SS United States" 1952 m. pasiekė transatlantinį keleivinių laivų greičio rekordą, perplaukdamas Atlantą per 3 dienas 10 valandų ir 40 minučių. Paskutinė kelionė buvo atlikta 1969 m. Pasikeitus savininkams laivas buvo parduotas iš varžytinių skoloms mokėti. Ger.J.

Pasitarimas Vilniuje Clevelande įvykstančios BUSINESS AND INDUSTRY 2000 parodos reikalais, kurioje su savo gaminiiais DALYVAUS 18 LIETUVOS ĮMONIŲ. Pasitarimui vadovauja Ingrida Bublienė. Iš kairės Lietuvos Parodų Rūmų direktorius Aloyzas Tarvydas ir šios parodos organizatorė Lietuvoje Irena Studzienė Parodų rūmų darbuotoja bei dalis direktorių, kurie gegužės mėn. 16 d. atvyksta į parodą.

PARAMA LIETUVAI

Vyriausias Lietuvos Išlaisvinimo Komitetas ir Tautos Fondas jau yra išmokėję \$187,000.00 sumą paremti Lietuvos diplomatinę tarnybą, demokratinius, informacinius, ir tautiniai kultūrinius išpareigojimus. Parama buvo suteikta Washingtono, New Yorko bei NATO diplomatinėm tarnybom ir taip pat Argentinos informaciniam centrui.

Šiuo metu vyksta diskusija apie paramą Vilniaus universitetui – tarptautinių – politinių mokslų institutui ar katedrai.

VLADAS STAŠKUS,

Tautos Fondo atstovybės Michigano valstijoje izdininkas, iš balandžio 29 d. suaruštos kultūrinės popietės pelno, Dirvai paremti atsiuntė \$20.00. Dėkojame už paramą.

A t n a u j i n d a m i prenumeratą ir kitomis progomis Dirvai auksio:

Bagdonas H., Oak Lawn	20.00
Balanda G., Warren	20.00
Giedraitis V., Wlk	10.00
Jonynas A., Meriden	10.00
Markus R., Woodhaven	20.00
Petrauskas JA., Santa Cruz	5.00
Raulinaitis A., Twinsburg	5.00
Sciuka D., Dorchester	20.00
Sonta J., Akron	20.00
Staniulis A., Bloomfield H.	5.00
Vinclovas I., Mayfield V.	20.00
Liet. Tautos Fondas MI.	20.00
Liet. Bendruomenė Providence	25.00
Rimienė Agutė A+V. Civinsko atminimui	25.00
Rimienė Aldona A+V. Civinsko atminimui	25.00
Damijonaitis E., Riviera B.	20.00
Dunderas V., Canada	10.75
Kapčius J., Daytona B.	5.00
Senkevičius C., Canada	2.60
Stuopis J., Sharon	20.00
Valys W., Roswell	10.00
Vilkas E., Valencia	10.00
Manomaitis M., Boston	50.00

Visiems aukotojams
nuoširdžiai dėkojame

Iš Lietuvos paieškomi giminės: dėdė Jonas Paliutis iš Clevelando, jo vaikai ir kiti giminės.

Prašom parašyti šiuo adresu: Aldona Pionkaitė, Stanevičiaus g-vė 92, butas 30 Vilnius, Lietuva.

"BIZNIS IR PRAMONĖ 2000" parodoje, kuri įvyks šių metų gegužės 19-21 dienomis, nuo 13 val. iki 20 val. The international Exposition Center (IX Center) 6200 Riverside Dr., Cleveland, Ohio, dalyvaus sekančios Lietuvos bendrovės:

LITEXPO – Lietuvos Parodų Rūmai–	Aloyzas Tarvydas Irena Stundžienė Juozas Daukšys Danguolė Kvederavičienė
ALITA –	
ALYTAUS MEDVILNĖS KOMBINATAS – AUDĖJAS –	Gintautas Andriuskevičius Jonas Karčiauskas Artūras Zorgevičius Paulius Brazauskas Remigijus Marcinkevičius Bronė Riaubienė Liudvikas Miškinis
DROBĖ – EKRAVAS – GRAŽTAI – GRIKIŠKĖS – JIESA LENTVARIS –	Fulgerija Talačkienė Sigita Bagdzevičienė Algimantas Grigas Gediminas Mališauskas Vitalija Miškinienė Jonas Kartianis
LITEKSAS – MĖSA –	Algimantas Džiugas Aldona Volkienė
ROKIŠKIO SŪRIS – RUNA / EXPO-TOUR STUMBRAS –	
ULA VAIRAS – VEGA – VINGIS –	Steponas Bytautas Zenonas Bernotas Vladislovas Cybas Romualdas Deksnys Arvydas Krasnadamskis
WORLD DATA BUSINESS –	

Lietuvos delegacija bus apsistojus Sheraton – Airport Hotel, prie Clevelando Aerouosto, Hopkins International. Delegacija atvyksta gegužės 15 dieną ir išvyksta gegužės 22 dieną. Norintys daugiau informacijos kreipkitės į IB Communications – Ingrida Bublienė, telefonas 216-486-8692, faksas 216-486-8612.

PADĖKA

Mano mylimam vyrui

PRANUI PUŠKORIUI

mirus balandžio 26 d. 1992, nuoširdžiai dėkoju Šv. Jurgio parapijos klebonui J. Bacevičiui už lankymą ligoninėj, maldas laidotuvių namuose, už atnašautas Šv. Mišias ir palydėjimą į kapines.

Didelė padėka karsto nešėjams ir visiems taip gausiai atsilankiusiems į laidotuvių namus ir palydą į kapus. Ramovėnams už tautinę vėliavą pagerbiant velionį, V. Jokubaičiui už atsiveikinimo žodį kapuose, seseriai Elvyrai už tokį gražų Pranui sukurta eilėraščių ir pasakytą prie karsto kapuose.

Dėkoju visiems už aukas skirtas Šv. Mišioms, ir kitas aukas, pagal velionio pageidavimus, skiriant Tremtinių Sąjungai Lietuvoje. Nuosirdus ačiū už gėles ir užuojautas pareikštas raštu ir žodžiu. Dėkoju laidotuvių direktoriui W. Jacobs Jr. už labai malonų ir rūpestingą patarnavimą.

Nuliūdusi žmona Nijolė ir jos šeima, seserys Antanina ir Irena su šeima, brolis Juozas su šeima Lietuvoje.